

High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina
Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савет Босне и Херцеговине

CEST F BiH

CEST RS

MODUL 4

Krivična oblast
**SKRAĆENI KRIVIČNI
POSTUPCI**

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

Javna ustanova centar za edukaciju sudija i tužilaca u F BiH
Javna ustanova centar za edukaciju sudaca i tužitelja u F BiH
Јавна установа центар за едукацију судија и тужилаца у Ф БиХ
Public Institution Center for Judicial and Prosecutorial Training of the FBIH

Јавна установа центар за едукацију судија и јавних тужилаца у РС
Javna ustanova centar za edukaciju sudija i javnih tužilaca u RS
Javna ustanova centar za edukaciju sudaca i tužitelja u RS
Public Institution Center for Judicial and Prosecutorial Training of the RS

MODUL 4

KRIVIČNA OBLAST

SKRAĆENI KAZNENI POSTUPCI

Vodeći ekspert:

Miodrag Bajić, Okružno tužilaštvo Banja Luka

Konsultanti:

Azra Miletić, Sud BiH

Obren Bužanin, Vrhovni sud RS

Nenad Vranješ, Republičko tužilaštvo

Vildana Helić, Kantonalni sud Tuzla

Jasmina Kosović, Kantonalni sud Sarajevo

Marija Zgonjanin Aničić, Okružni sud Banja Luka

Danijela Milovanović, Okružni sud Banja Luka

Harija Sijerčić Čolić doc.dr., Pravni fakultet Sarajevo

SADRŽAJ

UVODNE NAPOMENE	2
UVOD	4
PODMODUL I - PRIZNANJE KRIVNJE.....	8
1. ZAKONSKA REGULATIVA	8
2. IZJAŠNJENJE O KRIVNJI.....	9
3. RAZMATRANJE IZJAVE O PRIZNANJU KRIVNJE	20
PODMODUL II - PREGOVARANJE O KRIVNJI.....	32
1. SPORAZUM O PRIZNANJU KRIVNJE	32
<i>1.1. Zakonska regulativa</i>	<i>32</i>
<i>1.2. Pregovaranje o krivnji</i>	<i>34</i>
<i>1.3. Zaključenje sporazuma o priznanju krivnje</i>	<i>37</i>
<i>1.4. Prihvatanje ili odbacivanje sporazuma o priznanju krivnje od strane suda</i>	<i>46</i>
<i>1.5. Žalba na odluku suda o prihvatanju ili odbacivanju sporazuma o priznanju krivnje.....</i>	<i>48</i>
PODMODUL III - KAZNENI NALOG	55
1. ZAKONSKA REGULATIVA	55
2. OPŠTA ODREDBA	57
3. ODLUKE SUDA O OPTUŽNICI SA ZAHTJEVOM ZA IZDAVANJE KAZNENOG NALOGA	63
<i>3.1. Neprihvatanje zahtjeva za izricanje kaznenog naloga</i>	<i>63</i>
<i>3.2. Prihvatanje zahtjeva za izdavanje kaznenog naloga</i>	<i>70</i>
<i>3.3. Izjava o krivnji optuženog i izdavanje kaznenog naloga.....</i>	<i>71</i>
<i>3.4. Sadržaj presude kojom se izdaje kazneni nalog</i>	<i>75</i>
<i>3.5. Dostavljanje presude.....</i>	<i>78</i>
<i>3.6. Pravo na žalbu na presudu kojom se izdaje kazneni nalog</i>	<i>78</i>

UVODNE NAPOMENE

Kategorije	Zakon o krivičnom postupku, Skraćeni krivični postupci, Priznanje krivnje, Sporazum o priznanju krivnje, Kazneni nalog, Izjašnjenje o krivnji, Razmatranje izjave o priznanju krivnje, Pregovaranje o krivnji, Odluke suda o sporazumu, Žalba na odluku suda o prihvatanju ili odbacivanju sporazuma, Odluke suda o optužnici sa kaznenim nalogom, Izdavanje kaznenog naloga, Dostavljanje kaznenog naloga, Žalba na presudu kojom se izdaje kazneni nalog, Sudska praksa, Test pitanja-provjerite sebe.
Trajanje	Trajanje seminara kojim bi se u potpunosti obradio ovaj modul je dva dana.
Oblik	Seminar je zamišljen da se obavi na jedan od slijedećih načina: Predavanje, radionice, diskusije ili kombinacije.
Ciljevi edukacije	<ul style="list-style-type: none">• Upoznavanje korisnika modula sa postojećom zakonskom regulativom koja obrađuje priznanje krivnje, sporazum o priznanju krivnje i kazneni nalog. Upoznavanje sa osnovnim razlozima za uvođenje ovih instituta, kao i osnovnim pojašnjenjima zakonskog teksta u primjeni ovih instituta Upoznavanje sa spornim pitanjima koja se pojavljuju u praksi, i različitim rješenjima ovih pitanja sa pravnom argumentacijom i stavovima pravnih stručnjaka u zastupanju različitih stavova.• Upoznavanje korisnika modula sa primjerima obrazaca za primjenu ovih instituta koji će pomoći pravnicima koji se prvi put susreću sa ovim institutima u lakšem razumjevanju istih, kao i unifikaciji obrazaca kod njihove primjene u praksi, naravno poštujući specifičnosti svakog predmeta pojedinačno.• Upoznavanje korisnika modula sa aktuelnom sudskom praksom.
Opis	Radi se o novim krivično pravnim institutima uvedenim stupanjem na pravnu snagu novih zakona o krivičnom postupku koji su na snazi u Bosni i Hercegovini, koji nisu dosad postojali u našem procesnom zakonodavstvu, a uvedeni su iz zemalja sa primjenom adversarnog sistema prava.

Osnovna svrha uvođenja ovih instituta je ubrzanje krivičnog postupka koji je zajednička karakteristika za ove institute sa specifičnostima svakog od njih.

Razlog da se uradi ovaj modul je da se pojasne pojedine zakonske odredbe, postavе prava pitanja koja se pojavljuju u praksi koja su sporna i da se ponude mogući odgovori sa pravnom argumentacijom za zastupanje različitih pravnih mišljenja po ovim pitanjima, što bi sve doprinjelo pravilnom sagledavanju problema i ujednačavanju sudske prakse.

**Mogući
predavači/edukatori**

Vodeći ekspert, konsultanti i ostali predavači/edukatori Centra.

Dnevni red modula

Dnevni red modula se nalazi kao dio modula ili će biti kreiran od strane Centra na bazi potreba za pojedinačni modul.

Vodeći ekspert

Miodrag Bajić, Okružno tužiteljstvo Banja Luka

UVOD

Stupanjem na pravu snagu zakona o krivičnim postupcima u Bosni i Hercegovini, Republici Srpskoj, Federaciji BiH i Brčko Distriktu uvedene su značajne izmjene u institutima u odnosu na ranije važeće procesno zakonodavstvo.

Uvedeni su novi instituti: priznanje krivnje, sporazum o priznanju krivnje i optužnica sa kaznenim nalogom, instituti koje do sada nije poznavalo naše procesno zakonodavstvo, nego su isti bili u upotrebi u zemljama sa primjenom adversarnog sistema prava, iako možemo reći da su isti i u primjeni u zemljama okruženja, sa primjenom kontinentalnog sistema prava, sa svojim specifičnostima, kao odgovor na sve složeniju situaciju u oblasti kriminaliteta; porast kriminaliteta, organizovani kriminal, te stvaranje strateških ciljeva u suzbijanju kriminaliteta.

Većinu krivičnih djela predstavljaju jedostavnija i manje značajna krivična djela koja opterećuju organe pravosuđa, iscrpljuju ljudske i materijalne resurse, u kojim situacijama najčešće nije opravdano i racionalno za svakog izvršioca krivičnog djela i za svako krivično djelo provesti potpuni krivični postupak i nepotrebno trošiti kako ljudske tako i materijalne resurse, kao i nepotrebno odugovlačiti krivični postupak, te na taj način gubiti vrijeme koje bi trebalo iskoristiti za složena krivična djela i predmete koji su sporni među strankama.

Postizanje kompromisa između stranaka oko završetka krivičnog postupka poznaju npr. SAD, Italija, Njemačka, Hrvatska, Francuska i druge zemlje, što je takođe i slučaj sa kaznenim nalogom, naravno sa svim svojim specifičnostima ali i sličnostima sa našim procesnim rješenjima ovih instituta.

Predmet ovog Modula je da se obrade tri nova instituta sa njihovom primjenom u praksi, sa različitim rješenjima sudske prakse, te da se pokuša dati ocjena ovih rješenja, odnosno mišljenja o spornim pitanjima koja su se pojavila u praksi.

Tema ovog Modula su skraćeni krivični postupci, tri novouvedena instituta u naše procesno zakonodavstvo, a koji će biti obrađeni kao samostalne cjeline u okviru modula „Skraćeni krivični postupci“ kao tri podmodula, i to:

- **Priznanje krivnje,**
- **Sporazum o priznanju krivnje,**
- **Kazneni nalog**

Bilo da se radi o priznanju krivnje, sporazumu o priznanju krivnje ili kaznenom nalogu svi ovi instituti su uvedeni u zakone o krivičnom postupku koji su na snazi u Bosni i Hercegovini, s ciljem da maksimalno ubrzaju postupak, što doprinosi većoj ažurnosti sudova u rješavanju predmeta, većoj efikasnosti i ekonomičnosti, a osumnjičenima, odnosno optuženima omogućava pravo na suđenje bez odlaganja u razumnom roku, bez ikakvog odugovlačenja i neizvjesnosti od dužine trajanja postupka, te nepotrebno dokazivanje činjenica koje nisu sporne, a što je bio raniji slučaj kada je važio isključivo princip utvrđivanja materijalne istine, gdje su se i nesporne činjenice među strankama morale dokazati, kao naprimjer; priznanje optuženog da je učinio krivično djelo sud nije mogao prihvatiti bez provođenja dokaza i utvrđivanja činjeničnog stanja koje potkrepljuje ovo priznanje, što je u većini slučajeva nepotrebno komplikovalo, poskupljivalo i odugovlačilo krivični postupak.

Da ne bi bilo problema i nejasnoća, u primjeni u praksi, zabluda u pogledu primjene načela istine, potrebno je ukratko objasniti ovo načelo jer postoji zakonska obaveza suda, tužioca i drugih organa koji učestuju u postupku da utvrđuju činjenice

koje terete osumnjičenog, odnosno optuženog kao i one koje mu idu u korist i iz ove zakonske obaveze proizilazi i jedno od osnovnih načela krivičnog postupka, načelo „Istine“.

U pravnoj teoriji postoji materijalna i formalna istina.

Materijalna istina poznata još kao stvarna ili prava istina, je takva istina koja sa potpunom sigurnošću pokazuje objektivnu svrnost nekog događaja, tako da ne ostavlja ni najmanju mogućnost da se događaj drugačije desio.

Sudovi su do stupanja na snagu citiranih zakona o krivičnim postupcima u Bosni i Hercegovini imali obavezu da utvrde ovakvu istinu bez obzira da li je okrivljeni priznao djelo, i da li je činjenična situacija nesporna među strankama, jer u protivnom su morali primjeniti načelo „*in dubio pro reo*“.

Slična je situacija i danas nakon stupanja na snagu novih zakona o krivičnim postupcima u Bosni i Hercegovini, jer i dalje postoji obaveza utvrđivanja istine i sudovi na glavnom pretresu nakon provođenja dokaznog postupka, ocjenjujući svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima, izvode zaključak da li je neka činjenica i dokazana.

Međutim, i pored ovakve obaveze suda da utvrdi istinu, u postupcima priznanja krivnje, sporazuma o priznanju krivnje i kaznenog naloga, sud pored odluke da li će prihvatiti izjavu optuženog o priznanju krivnje, utvrđuje i da li postoji „Dovoljno dokaza“, koji upućuju na zaključak da je optuženi učinio krivično djelo.

U ovom slučaju ne provodi se glavni pretres gdje stranke mogu izvoditi dokaze, kao i sam sud ukoliko smatra da je isto neophodno, te na osnovu provedenih dokaza na glavnom pretresu donosi presudu, već sud odluku donosi na osnovu dokaza koji su dostavljeni uz optužnicu od strane tužioca.

Kad optuženi prizna krivnju po optužnici, sudija prihvati izjavu o priznanju krivnje optuženog i utvrdi da postoji dovoljno dokaza, donijeće presudu na osnovu dokaza koji su mu u tom trenutku bili dostupni i prezentovani, ne upuštajući se u dalje dokazivanje i utvrđivanje činjeničnog stanja.

Kako priznanje krivnje od strane optuženog u ovom slučaju onemogućava sud da provodi glavni pretres, i utvrđuje i druge dokaze koji možda postoje u ovom slučaju, a za koje sud ne zna, a koji bi možda ukazivali na drugačije činjenično stanje od onog u optužnici, i bez obzira na to donese presudu na osnovu dokaza koji su mu predočeni, za koje utvrdi da su dovoljni da se zadovolji zakonom potreban standard „Dovoljno dokaza“, jer su ispunjeni svi uslovi za prihvatanje, bilo priznanja krivnje, sporazuma o priznanju krivnje ili kaznenog naloga, tad ne možemo govoriti o **materijalnoj** već o **formalnoj** istini.

Formalna istina je istina koja ispunjava zakonom predviđene uslove, odnosno koja ispunjava propisanu formu za prihvatanje iste, što je upravo slučaj kod primjene ovih instituta.

Iako u svojoj prirodi i priznanje krivnje, sporazum o priznanju krivnje i kazneni nalog imaju za isti cilj ubrzanje postupka oni su po svojoj pravnoj prirodi različiti sa svojim specifičnostima, prednostima i manama, a svrha ovog modula upravo i jeste da objasni razlike, sličnosti i prednosti ovih instituta.

S obzirom da su priznanje krivnje, sporazum o priznanju krivnje i kazneni nalog instituti koji su tema ovog modula uvedeni relativno skoro, ne postoji praksa u njihovoj primjeni, odnosno ne postoji ujednačena praksa, i postoje različita tumačenja u pogledu

primjene ovih instituta, iako treba naglasiti da kako vrijeme prolazi i kako se ovi instituti primjenjuju, postepeno se stvara i praksa u pogledu primjene istih.

S obzirom da se radi o novim institutima, sudije i tužioci ih još uvijek veoma oprezno ili ograničeno primjenjuju, plašeći se vjerovatno grešaka koje mogu nastati prilikom njihove primjene zbog nedostatka prakse i nedorečenosti zakona o krivičnom postupku, upravo zanemarujući činjenicu da su oni uvedeni iz razloga da bi se izbjegla nepotrebna suđenja, i da upravo treba iscrpiti sve mogućnosti primjene bilo kaznenog naloga, sporazuma o priznanju krivnje ili priznanja krivnje, pa ukoliko ovi instituti ne daju prihvatljivo rješenje tek onda ići u suđenja koja su obično duga, skupa i iscrpljujuća pogotovo ako se radi o složenim predmetima.

Sudije i tužioci zaboravljaju da možda upravo oni primjenom ovih instituta, novih ili različitih rješenja stvaraju praksu koja će se primjenjivati u budućnosti.

U Bosni i Hercegovini u upotrebi su četiri zakona o krivičnim postupcima koji regulišu ove institute i to:

- **Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine¹,**
- **Zakon o krivičnom postupku Republike Srpske²,**
- **Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine³,**
- **Zakon o krivičnom postupku Brčko Distrikta.⁴**

Iako možemo reći da postoje četiri zakona o krivičnom postupku koji se u suštini ne razlikuju u zakonskoj regulativi ovih instituta.

Kako ovo ne bi ostalo „Mrtvo slovo na papiru“, potrebno je ujednačiti sudsku praksu u primjeni istih, kako ne bi dolazilo do situacija da na relativno malom geografskom prostoru u Bosni i Hercegovini, u kraćem vremenskom periodu, u više istih slučajeva, bude doneseno više različitih odluka u primjeni ovih instituta, što ne bi sigurno doprinosilo pravnoj sigurnosti, jačanju sudskih i drugih državnih institucija, a otvorilo bi i druga brojna pitanja na koja ne bi bilo logičnog odgovora, posmatrano sa gledišta običnog čovjeka, osim da je pravo suda, tužioca ili drugih organa koji učestvuju u krivičnom postupku, da ocjenjuje postojanje ili nepostojanje činjenica, i da isto nije vezano ni ograničeno posebnim formalnim dokaznim pravilima i da su sudije i tužioci nezavisni u svom radu i mišljenjima koja izražavaju u odluci.

¹ Službeni glasnik BiH, Broj 36/03, dana 21. novembra. 2003. godine, stupio na snagu 1. marta 2003. godine

² Službeni glasnik RS, Broj 50/03, dana 27. juna. 2003. godine, stupio na snagu 1. jula. 2003. godine

³ Službene novine FBiH, Broj 35/03, dana 28. jula. 2003. godine, stupio na snagu 1. avgusta. 2003. godine

⁴ Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH, Broj 10/03, stupio na snagu 1. jula. 2003. godine

Ovaj Modul trebao bi doprinjeti ujednačenju sudske prakse, unifikaciji obrazaca prilikom njihove primjene u praksi, kao i ukazivanju na sporna pitanja do kojih dolazi u primjeni, te argumentaciju praktičara i teoretičara u branjenju različitih stavova.

PODMODUL I PRIZNANJE KRIVNJE

1. ZAKONSKA REGULATIVA

Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine ovaj institut obradio je u članovima 229 i 230.

Član 229.

1. Izjavu o krivnji optuženi daje sudiji za prethodno saslušanje u prisustvu tužioca i branioca.
Izjava o krivnji unosi se u zapisnik.
Ukoliko se optuženi ne izjasni o krivnji, sudija za prethodno saslušanje će po službenoj dužnosti unijeti u zapisnik da optuženi poriče krivnju.
2. Ako se optuženi izjasni da je kriv, sudija za prethodno saslušanje će uputiti predmet sudiji odnosno vijeću radi zakazivanja ročišta na kome će se utvrditi postojanje uslova iz člana 230. ovog zakona.
3. Ukoliko se optuženi proglasi krivim nakon završetka glavnog pretresa ili promjeni svoju prvobitnu izjavu o poricanju krivnje i naknadno prizna krivnju, njegova izjava o poricanju krivnje neće biti uzeta u obzir kod odmjeravanja sankcije.
4. Nakon unošenja izjave o poricanju krivnje u zapisnik, sudija za prethodno saslušanje će proslijediti predmet sudiji, odnosno vijeću kojom je predmet dodjeljen u svrhu zakazivanja glavnog pretresa i to najkasnije u roku od 60 dana od dana izjašnjavanja o krivnji.
Ovaj rok se može izuzetno produžiti za još 30 dana.

Član 230.

Razmatranje izjave o priznanju krivnje

1. Prilikom razmatranja izjave o priznanju krivnje, sud provjerava:
 - a) da se do izjave o priznanju krivnje došlo dobrovoljno, svjesno i sa razumjevanjem, kao i nakon upoznavanja o mogućim posljedicama, uključujući i posljedice vezane za imovinskopravni zahtjev i troškove krivičnog postupka.
 - b) da postoji dovoljno dokaza o krivnji optuženog.
2. Ako sud prihvati izjavu o priznanju krivnje, izjava optuženog će se unijeti u zapisnik. Istovremeno odrediće se datum održavanja pretresa za izricanje krivičnopravne sankcije i to u roku od najkasnije 3 dana.

3. Ako sud odbaci izjavu o priznanju krivnje, o tome će obavjestiti stranke branioca i to konstatovati u zapisnik.
Izjava o priznanju krivnje ne može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

Zakon o krivičnom postupku Republike Srpske ovaj institut obradio je u članovima 236 i 237.

Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ovaj institut obradio je u članovima 244 i 245.

Zakon o krivičnom postupku Brčko Distrikta ovaj institut obradio je u članovima 229 i 230.

2. IZJAŠNJENJE O KRIVNJI

Citirajući bilo koji zakon o krivičnom postupku ako zanemarimo jezičke i numeričke razlike, radi se o potpuno identičnom zakonskom rješenju a ovaj institut razrađen je kroz zakonski tekst na sljedeći način:

Kada sudija za prethodno saslušanje potvrdi opužnicu, nakon što je prethodno proučio svaku od tačaka optužnice i dokazni materijal koji mu je dostavio tužilac da bi utvrdio postojanje osnovane sumnje, osumnjičeni dobija status optuženog.

Potvrđena optužnica dostavlja se bez odlaganja optuženom i njegovom braniocu, uz obavještenje da će u roku od 15 dana od dana dostavljanja optužnice biti pozvan da se izjasni da li priznaje ili poriče krivnju, da li namjerava podnijeti prethodne prigovore, te da navede prijedloge dokaza za koje smatra da ih treba provesti na glavnom pretresu.

Primjer iz sudske prakse

Obavještenje optuženom uz dostavljanje optužnice

OKUŽNI SUD U BANJA LUCI

Broj:KPS-14/05

Dana:15.06.2005. godine.

OPTUŽENI: Dragoljuba Karamarkovića iz Banja Luke ul.Kordunaška broj3 .

Okružno tužilaštvo u Banja Luci podiglo je i podnijelo ovom sudu optužnicu broj KT - 100/05 od 01.06.2005. godine protiv Dragoljuba Karamarkovića zbog krivičnog djela teške krađe iz člana 232. stav 3. KZ RS.

Nakon proučavanja optužnice i materijala dostavljenih uz istu, nakon što je utvrdio da postoji osnovana sumnja da je učinjeno krivično djelo iz optužnice od strane optuženog, sudija za prethodno saslušanje potvrdio je gore navedenu optužnicu dana 08.06.2005. godine.

U prilogu ovog obavještenja dostavljamo Vam potvrđenu optužnicu broj KT-100/05 i ujedno obavještavamo da je ročište za izjašnjenje o krivnji zakazano za dan 01.07.2005. godine u 12 časova u Okružnom sudu u Banja Luci u sobi 117 sprat prvi, tako da ovo obavještenje ujedno smatrate i pozivom jer vam se drugi poziv neće slati.

Na zakazanom ročištu izjasnićete se, da li priznajete ili poričete krivnju, da li namjeravate podnijeti prethodne prigovore, te navesti prijedloge dokaza koje treba izvesti na glavnom pretresu.

Ukoliko ne dođete na zakazano ročište, a uredno ste obavješteni, a ne opravdate svoj izostanak možete biti prinudno dovedeni.

Sudija za prethodno saslušanje

Marko Marković

Izjavu o krivnji, optuženi daje sudiji za prethodno saslušanje u prisustvu tužioca i branioca, (ukoliko optuženi ima izabranog branioca ili branioca određenog od strane suda).

Optuženi se može kratko izjasniti, da li priznaje krivnju po podigutoj i potvrđenoj optužnici ili poriče krivnju, a sudija za prethodno saslušanje će u zapisnik unijeti kratku izjavu optuženog u zavisnosti da li priznaje ili poriče krivnju:

- Kriv sam ili,
- Nisam kriv.
- Postoji i treća mogućnost koja se može pojaviti u praksi, ukoliko se optuženi ne izjasni o krivnji, bilo da uopšte ne želi da se izjasni ili nije siguran kako da se izjasni u datom momentu, ili ističe da u činjeničnom opisu optužnice nije obuhvaćen čitav događaj i sl., tada će sudija za prethodno saslušanje po službenoj dužnosti unijeti u zapisnik da optuženi poriče krivnju.

Ako se optuženi izjasni da je kriv sudija za prethodno saslušanje će predmet uputiti sudiji, odnosno vijeću radi zakazivanja ročišta na kojem će sud odlučiti da li će prihvatiti ili odbaciti izjavu o priznanju krivnje.

Ukoliko optuženi ne želi da prizna krivnju, odnosno poriče krivnju, sudija za prethodno saslušanje će predmet uputiti sudiji, odnosno vijeću radi zakazivanja glavnog pretresa, najkasnije u roku od 60 dana od dana izjašnjenja o krivnji.

Ovaj rok se može izuzetno produžiti za još 30 dana.

Važno je napomenuti, da ukoliko se optuženi proglasi krivim nakon završetka glavnog pretresa, pa promijeni svoju prvobitnu izjavu o poricanju krivnje i naknadno prizna krivnju, njegova izjava o poricanju krivnje neće biti uzeta u obzir kod odmjeravanja sankcije, što znači da sud ranije poricanje krivnje ne može uzeti u obzir i to upotrijebiti na štetu optuženog, već mu izreći kaznu pod istim uslovima kao da je optuženi priznao krivnju pred sudijom za prethodno saslušanje kad se prvi put o krivnji izjašnjavao.

Primjer iz sudske prakse

Zapisnik o izjašnjenju o krivnji optuženog

OKRUŽNI SUD U BANJA LUCI

Broj:KPS-100/05

Dana: 01. 07. 2005. godine.

Z A P I S N I K

o izjašnjenju o krivnji optuženog, sačinjen u smislu člana 236. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske.

Prisutni:

Od Suda:

Od stranaka:

Sudija za prethodno saslušanje:

Optuženi:

Zapisničar:

Branilac optuženog:

Okružni tužilac:

Izjašnjenje o krivnji po optužnici broj KT-100/05 od 01.06.2005. godine, u prisustvu stranaka započeto u 12,00 časova.

Sudija za prethodno saslušanje od optuženog u smislu člana 142. ZKP-a RS uzima lične podatke da bi utvrdio njegov identitet.

Ime i prezime:

Nadimak:

Ime i prezime roditelja:

Djevojačko prezime majke:

Gdje je rođen:

Gdje stanuje:

Dan, mjesec i godina rođenja:

Narodnost:

Državljanstvo:

Jedinstveni matični broj građana:

Šta je po zanimanju:

Porodične prilike:

Da li je pismen:

Kakve škole je završio:

Da li je i gdje služio vojsku, ima li čin:

Vodi li se u vojnoj evidenciji i gdje:

Da li je odlikovan:

Kakvog je imovnog stanja:

Da li je osuđivan i da li je izrečenu kaznu izdržao:

Da li se protiv njega vodi postupak za drugo krivično djelo:

Ukoliko je maloljetan ko mu je zakonski zastupnik:

Sudija za prethodno saslušanje poučava optuženog o slijedećim pravima:

- *Da nije dužan iznijeti svoju odbranu, niti odgovarati na postavljena pitanja,*
- *Da može uzeti branioca po svom izboru, kao i da ima pravo na branioca bez naknade u slučajevima predviđenim članovima 53. i 54. KZ RS,*
- *Da se može izjasniti o djelu koji mu se stavlja na teret i iznijeti sve činjenice i dokaze koje mu idu u korist na glavnom pretresu,*
- *Da ima pravo na besplatne usluge prevodioca ako ne razumije ili ne govori jezik koji se koristi prilikom ispitivanja,*

Sudija za prethodno saslušanje dalje provjerava:

- *Da li je optuženi dobio optužnicu broj KT-100/05 od 01.06.2005. godine,*
- *Da li razumije za koje krivično djelo je optužen,*
- *Da li zna koliko se može kazniti za krivično djelo zbog kojeg se tereti,*

Opruženi izjavi:

Primio sam optužnicu, razumijem za koje krivično djelo sam optužen, upoznat sam i sa kaznom koja mi se može izreći za ovo krivično djelo.

Sudija za prethodno saslušanje upoznaje optuženog kako se može izjasniti o krivnji kao i dalji postupak u slučaju priznanja krivnje ili poricanja krivnje:

Da se može po optužnici izjasniti da je kriv ili da nije kriv, da se o istom prije davanja izjave može savjetovati sa braniocem.

U slučaju da se izjasni da je kriv i da izjava o priznanju krivnje bude prihvaćena, da se odriče prava na suđenje i da će se pretres provesti samo za izricanje krivično-pravne

sankcije na zakonom predviđen način, ali da će njegovo priznanje uzeti kao olakšavajuća okolnost prilikom odmjeravanja kazne.

Takođe da će u tom slučaju biti obavezan da snosi troškove krivičnog postupka koji su nastali u toku istrage, i troškove paušala koji će mu odrediti sud, kao i da pravosnažna presuda predstavlja pravni osnov za potraživanje imovinsko pravnog zahtijeva u parničnom postupku od strane oštećenog, jer o istom neće biti odlučivano u krivičnom postupku iz razloga jer takav zahtjev nije postavljen, što ne sprečava oštećenog da ovo pravo ostvari u redovnom parničnom postupku.

U slučaju da se izjasni da nije kriv, da će predmet biti proslijeđen drugom sudiji, odnosno vijeću, u svrhu zakazivanja glavnog pretresa, te da ima pravo iznositi dokaze u svoju korist, da ima pravo vidjeti i ispitati svjedoke.

Da se smatra nevinim za krivično djelo, dok se pravosnažnom presudom ne utvrdi njegova krivica.

U slučaju nesigurnosti ili zbunjenosti da treba da se izjasni da nije kriv.

U slučaju da odbije da se izjasni o krivnji, po službenoj dužnosti će se unijeti u zapisnik da optuženi poriče krivnju.

U slučaju da promjeni svoju izjavu o poricanju krivnje i naknadno prizna krivnju, njegoa izjava o poricanju krivnje neće biti uzeta u obzir kod odmjeravanja sankcije.

Na pitanje sudije za prethodno saslušanje da li je optuženi razumio svoja prava, da li ima nešto nejasno, optuženi izjavi:

Razumio sam sva prava i razliku između priznanja krivnje i poricanja krivnje. Moj branilac je izabrani advokat koji će me braniti u ovom postupku i isti mi je već objasnio sva moja prava, prednosti i rizike priznanja, odnosno poricanja krivnje.

Na pitanje sudije za prethodno saslušanje da li je optuženi mentalno i fizički sposoban da se izjasni o krivnji, da li je pod uticajem alkohola, droge, lijekova ili bilo čega drugog što bi moglo uticati na njegovu slobodnu volju, da li je bolovao od kakve mentalne bolesti, da li je prisiljen od koga da prizna ili porekne krivnju.

Optuženi izjavi:

Mentalno sam i fizički zdrav, nisam pod uticajem alkohola, droge ili lijekova, nisam bolovao od mentalnih bolesti, niti sam prisiljavan od bilo koga da priznam ili ne priznam krivnju.

Na pitanje sudije za prethodno saslušanje da se izjasni, da li priznaje ili poriče krivnju ili će se koristiti svojim pravom na šutnju, odnosno da se uopšte ne izjašnjava o krivici:

U slučaju da optuženi priznaje krivnju

Optuženi izjavi:

Kriv sam, za krivično djelo za koje se teretim po optužnici.

Nakon izjašnjavanja optuženog o krivnji sudija za prethodno saslušanje donosi:

R J E Š E N J E

Predmet će se uputiti sudiji, odnosno vijeću, radi zakazivanja ročišta o razmatranju izjave o priznanju krivnje, radi utvrđivanja uslova za prihvatanje izjave o priznanju krivnje iz člana 237. stav 1. tačke a. i b. ZKP-a RS.

Na upozorenje sudije za prethodno saslušanje da optuženi može pročitati zapisnik i staviti primjedbe na isti ukoliko u zapisniku nije navedeno sve ono što je rekao sam optuženi.

Optuženi izjavi:

Pažljivo sam slušao glasno diktiranje zapisnika, nemam primjedbi na zapisnik.

Branilac izjavi:

Pažljivo sam slušao glasno diktiranje zapisnika, nemam primjedbi na zapisnik.

Okružni tužilac izjavi:

Pažljivo sam slušao glasno diktiranje zapisnika, nemam primjedbi na zapisnik.

Konstatuje se da je ročište o izjašnjenju krivnje završeno u 13,00 časova.

Zapisničar:

*Sudija
za prethodno saslušanje:*

Optuženi:

Branilac:

Okružni tužilac:

U slučaju da optuženi poriče krivnju

Osumnjičeni izjavi:

Nisam kriv, za krivično djelo za koje se teretim po optužnici.

Na pitanje sudije:

Namjeravate li podnijeti prethodne prigovore protiv optužnice, te prijedlog dokaza koje treba izvesti na glavnom pretresu

Optuženi izjavi:

Neću ulagati prethodne prigovore, niti trenutno predlažem izvođenje drugih dokaza.

Nakon izjašnjavanja optuženog o krivnji sudija za prethodno saslušanje donosi:

R J E Š E N J E

Predmet će se uputiti sudiji, odnosno vijeću, radi zakazivanja glavnog pretresa u roku od 60 dana od dana izjašnjavanja o krivnji.

Na upozorenje sudije da stranke i branilac mogu pročitati zapisnik i staviti primjedbe na isti ukoliko u zapisniku nije navedeno sve ono što je rečeno.

Okružni tužilac izjavi:

Pažljivo sam slušao glasno diktiranje zapisnika, i nemam primjedbi na zapisnik.

Branilac izjavi:

Pažljivo sam slušao glasno diktiranje zapisnika, i nemam primjedbi na zapisnik.

Optuženi izjavi:

Pažljivo sam slušao glasno diktiranje zapisnika, i nemam primjedbi na zapisnik.

Konstatuje se da je ročište o izjašnjenju krivnje završeno u 13,00 časova.

Zapisničar:

*Sudija
za prethodno saslušanje:*

Optuženi:

Branilac:

Okružni tužilac:

Analizirajući gore navedene primjere, u slučaju da se optuženi izjasni da priznaje krivnju ili pak da istu poriče, važno je naglasiti da je neophodno detaljno optuženom dati pouku o njegovim pravima, na način kako je to predvidio zakon o

krivičnom postupku, tako da optuženi stvarno razumije sva svoja prava, razlike u datim izjavama o priznanju ili poricanju krivnje, prednosti i nedostake priznanje krivnje, kao i rizike poricanja krivnje, uz maksimalno profesionalan pristup istom, da se ne bi stekao utisak da sudija nagovara optuženog da prizna ili porekne krivnju, u kom slučaju bi bila dovedena u pitanje nepristrasnost suda.

Takođe ročište za izjašnjenje o krivnji ne bi se smjelo svesti na puko čitanje prava optuženog, pogotovo u slučajevima kad isti nema branioca, kad optuženi ne bi shvatio, bilo potpuno ili djelomično svoja prava, prednosti i rizike bilo priznanja ili poricanja krivnje.

Takođe treba imati na umu da su optuženi uglavnom neuke stranke, te da im je u većini slučajeva neophodna stručna pomoć branioca, osim naravno u jednostavnim predmetima, kad i svaki razuman čovjek može shvatiti suštinu krivičnog djela i krivični postupak.

Kako se radi o veoma specifičnim institutima u kojima se krivični postupak završava bez provođenje dokaza na glavnom pretresu, branilac bi bio veoma koristan većini optuženih za procjenu situacije u kojoj se optuženi nalazi, imajući u vidu dokaze koji su prikupljeni u istrazi protiv njega, kako one koji mu idu u korist, tako i one koji mu idu na štetu. U većini slučajeva optuženi će jedino braniocu reći istinu o samom događaju koji se desio, ko su učesnici događaja, koji dokazi postoje i slično, na osnovu kojih saznanja će branilac optuženog procjeniti, da li može sa dokazima koje predloži odbrana izdejtovati oslobađajuću presudu, ili svi dokazi idu na štetu optuženog, gdje će u slučaju poricanja krivnje optuženi dobiti veću kaznu nego u slučaju da krivnju prizna.

U ovakvim slučajevima bilo bi idealno da svaki optuženi ima branioca, bilo izabranog ili branioca po službenoj dužnosti postavljenog od strane suda, tako da optuženom treba prilikom ispitivanja, pored formalnog isčitavanja o pravu na branioca objasniti suštinu i ulogu branioca u krivičnom postupku, pogotovo kad optuženi ne razumije bilo potpuno, bilo djelimično zbog čega je osumnjičen i kako se treba ponašati u nastaloj situaciji, npr. da se brani ćutanjem, da prizna ili porekne krivnju, koje dokaze da predloži i slično.

Na osnovu iznesenog možemo zaključiti da je priznanje krivnje institut koji je neizostavan u krivičnom postupku, da se ni jedan krivični postupak ne može završiti da se optuženi ne izjasni o krivnji, odnosno da mu se omogući izjašnjenje o krivnji, jer je moguća situacija kad optuženi ne želi da se izjasni o krivnji. U primjeni ovog instituta u praksi bi bilo najmanje problema, i isti će sigurno doprinijeti znatnom ubrzanju krivičnog postupka u slučaju da optuženi prizna krivnju što će istovremeno pozitivno uticati i na ažurnost sudova u rješavanju krivičnih predmeta. Optuženom će biti suđeno bez odlaganja, što je jedno od osnovnih načela zakona o krivičnom postupku, a sam optuženi će odlučivati da li će priznati ili poreći krivnju i na taj način preuzeti na sebe krivičnu odgovornost, naravno pod uslovom da sud prihvati priznanje krivnje uz postojanje dovoljno dokaza da je krivično djelo učinjeno od strane optuženog, što istovremeno znači da će u slučaju priznanja krivnje od strane optuženog pravda biti zadovoljen, a krivični postupak efikasan i ekonomičan, dok će istovremeno lica oštećena krivičnim djelom moći da brzo ostvare imovinsko pravni zahtjev bilo u krivičnom ili parničnom postupku, što do sad nije bio čest slučaj.

Priznanjem krivnje optuženi sebi olakšava položaj, u smislu da će dobiti manju kaznu nego u suđenju, imati manje troškove krivičnog postupka, izraziti stvarno kajanje za učinjeno krivično djelo i slično, što su sve razlozi koji mogu uticati na optuženog da prizna krivično djelo za koje se tereti.

Primjedbe u primjeni ovog instituta mogu se odnositi isključivo na formalna objašnjenja prednosti ovog instituta od strane sudije prema optuženom, odnosno kad sudija za prethodno saslušanje optuženom ne objasni njegova prava, bilo da ih ne pročita ili da radi pukog zadovoljenja forme pročita prava optuženom bez suštinskog objašnjenja ovih prava, u kom slučaju većina optuženih, koji nemaju pravničko obrazovanje ili lično iskustvo, neće razumjeti suštinsko značenje ovog prava.

Na kraju možemo reći, da bez obzira što se primjenom ovog instituta u slučaju priznanja krivnje od strane optuženog ne provodi dokazni postupak koji garantuje optuženom potpuno i pravilno utvrđivanje činjeničnog stanja i izricanje krivične sankcije pod uslovima koje predviđa zakon o krivičnom u redovnoj proceduri, ipak ovaj institut zauzima značajno mjesto u novom zakonu o krivičnom postupku i ima svojih prednosti u odnosu na redovni krivični postupak.

Možemo reći da maksimalno ubrzava postupak, jer se ne provodi nepotrebno dokazni postupak, kad činjenično stanje nije sporno, a pravilnom primjenom ovog instituta, provjeravanjem da li su kumulativno ispunjeni uslovi za prihvatanje izjave o priznanju krivnje od strane suda, rizici od grešaka se svode na prihvatljiv minimum, koji inače postoji i u slučaju provođenja dokaznog postupka u redovnom krivičnom postupku, tako da bi u budućnosti trebalo nastojati da se većina krivičnih postupaka koji se vode ili koji će se tek voditi kod sudova završavaju na ovaj način.

PROVJERITE SEBE

Nakon što ste se upoznali sa osnovnim karakteristikama ovog instituta čitanjem gore navedenog zakonskog teksta i potrebnim objašnjenjima za postupanje u različitim situacijama provjerite svoje znanje i razumjevanje ovog instituta kroz pitanja i ponuđene odgovore.

Test pitanja

1. Optuženi priznaje da je učinio krivično djelo iz optužnice u činjeničnom i pravnom opisu. U zapisnik o izjašnjenju o krivnji unijete da je optuženi:
 - a. KRIV
 - b. NIJE KRIV?

2. Optuženi ne priznaje da je učinio krivično djelo iz optužnice mada svi dokazi upućuju na suprotan zaključak.
U zapisnik o izjašnjenju o krivnji unijete da je optuženi:
 - a. KRIV
 - b. NIJE KRIV?

3. Optuženi po potvrđenoj optužnici priznaje da se događaj desio kako je to navedeno u činjeničnom opisu optužnice ali smatra da to nije krivično djelo.
U zapisnik o izjašnjenju o krivnji unijete da je optuženi:
 - a. KRIV
 - b. NIJE KRIV?

4. Po potvrđenoj optužnici optuženi priznaje da je počinio krivično djelo na način kako se navodi u optužnici ali smatra da je tužilac pogrešno kvalifikovao krivično djelo i da to djelo ne može priznati ali da priznaje drugo krivično djelo ističući da sud nije vezan pravnom kvalifikacijom i da može istu promjeniti.
U zapisnik o izjašnjenju o krivnji unijete da je optuženi:
 - a. KRIV
 - b. NIJE KRIV?

5. Optuženi nije siguran kako treba da se izjasni o krivnji. Zna da je počinio krivično djelo ali smatra da tužilac nema dokaze koji bi doveli do osuđujuće presude ali ukoliko ipak griješi rizikuje da bude osuđen na kaznu zatvora, sto mu je branilac rekao, izjavljuje da priznaje krivnje ukoliko će mu sud izreći uslovnu osudu a ne kaznu zatvora.
U zapisnik o izjašnjenju o krivnji unijete da je optuženi:
 - a. KRIV
 - b. NIJE KRIV?

TAČNI ODGOVORI:**Pitanje broj 1.**

Tačan odgovor je pod: (a.)

Pojašnjenje odgovora:

Ova situacija nije sporna jer optuženi priznaje i činjeničnu i pravnu kvalifikaciju krivičnog djela.

Pitanje broj 2.

Tačan odgovor je pod: (b.)

Pojašnjenje odgovora:

Bez obzira na to što dokazi upućuju nedvosmisleno da je optuženi kriv za krivično djelo za koje se tereti, postoji jedno od osnovnih načela Zakona o krivičnom postupku „*In dubio pro reo*“, koje govori da se svako smatra nevinim za krivično djelo dok se pravosnažnom presudom ne utvrdi njegova krivnja, tako da je odgovor pod „b“ jedino ispravan.

Pitanje broj 3.

Tačan odgovor je pod: (b.)

Pojašnjenje odgovora:

Priznanje krivnje i krivičnog djela mora biti nedvosmisleno i ne može se uzeti pod uslovom, bez obzira što optuženi priznaje činjenične navode.

Pitanje broj 4.

Tačan odgovor je pod: (b.)

Pojašnjenje odgovora:

Tačno je da sud nije vezan pravnom kvalifikacijom, ali priznanje krivnje se ne može dati pod uslovom i u zapisnik se mora unijeti izjava da optuženi poriče krivnju, a priznanje optuženog u vezi sa činjeničnim navodima iz optužnice sud će cijeliti kod odmjeravanja kazne.

Pitanje broj 5.

Tačan odgovor je pod: (b.)

Pojašnjenje odgovora:

Kao što je već isticano, priznanje krivnje se ne može dati pod uslovom a pregovaranje o uslovima za priznanje krivnje reguliše drugi institut „Sporazum o priznanju krivnje“, tako da u ovoj fazi postupka sud nema ovlaštenja da pregovara o kazni, pa ne može optuženom ni reći koju će mu kaznu izreći i na taj način prejudicirati rješenje krivičnog postupka, na koji bi način bilo dovedeno u pitanje nepristrasnosti suda.

3. RAZMATRANJE IZJAVE O PRIZNANJU KRIVNJE

Nakon što sudija za prethodno saslušanje predmet u kom se optuženi izjasnio da je kriv dostavi sudiji ili vijeću, u zavisnosti od zapriječene kazne, koji bi rok trebao da bude sveden na što je moguće kraće vrijeme, poštujući prava optuženog ali i vrijeme suda, započinje druga faza ovog postupka.

U zavisnosti od zapriječene kazne za krivično djelo navedeno u potvrđenoj optužnici koja je predmet razmatranja, sudija pojedinac za krivična djela gdje je zapriječena novčana kazna ili zatvor do 5 godina, odnosno vijeće za krivična djela gdje je zapriječena kazna zatvora preko 5 godina, kroz izjašnjenje optuženog provjerava više kumulativno postavljenih uslova:

- da li je do izjave došlo dobrovoljno, svjesno i sa razumijevanjem, što znači da sud mora utvrditi, da li je priznanje krivnje dao uračunljiv učinilac krivičnog djela, jer je to jedan od elemenata krivične odgovornosti, da li je prisiljen od koga da da ovakvu izjavu, da li je sposoban da prati pretres, da li je pod uticajem alkohola, droga ili lijekova koji mogu da utiču na njegovu volju, da li se i kada liječio od ovisnosti, da li trenutno boluje od neke bolesti koja bi mogla uticati na njegovo rasuđivanje, a kad se uvjeri u mentalno zdravlje optuženog, sud će ga pitati da li je primio optužnicu, pažljivo pročitao, da li je razumio koje krivično djelo mu se stavlja na teret, da li zna koja kazna je predviđena za to krivično djelo, da li razumije da će se ukoliko sud prihvati izjavu o priznanju krivnje odreći prava na suđenje i da će se pretres odrediti samo za izricanje krivično pravne sankcije, te da li je upoznat sa mogućim posljedicama, uključujući posljedice vezane za imovinsko pravni zahtjev i troškove krivičnog postupka.

Izjave koje su dvosmislene, djelomične, sporne u bilo kom pogledu, date pod prijetnjom, iz neznanja ili nerazumijevanja ovog instituta sud neće prihvatiti, već će iste odbaciti.

Ukoliko sud pak utvrdi da su ispunjeni gore navedeni uslovi dalje provjerava:

- da li postoji dovoljno dokaza o krivnji optuženog.

Zakon upotrebljava termin „**Dovoljno dokaza**“.

Postavlja se pitanje šta je standard koji može prihvatiti sud da bi utvrdio da li postoji dovoljno dokaza.

Da li su to dokazi koji su neophodni da bi se utvrdila osnovana sumnja kao kod pritvora, veći stepen vjerovatnoće da je učinjeno krivično djelo, ili dokazi koji van svake sumnje ukazuju da je učinilac krivičnog djela isto djelo i učinio.

Ako bi to bio standard za dokazivanje „Osnovana sumnja“, postavlja se pitanje zašto je zakonodavac upotrebio termin „Dovoljno dokaza“, a ne „Osnovana sumnja“, a ukoliko bi to bio standard „Dokazi van svake sumnje“, onda zakonodavac ne bi

upotrebio termin „Dovoljno dokaza“, već da postoje dokazi koji nesumnjivo ukazuju da je učinjeno krivično djelo od strane optuženog ili nekakvu sličnu formulaciju, tako da termin „Dovoljno dokaza“, treba tumačiti kao dokaze koji upućuju na zaključak da je učinjeno krivično djelo.

Koji dokazi predstavljaju „Dovoljno dokaza“, cjeniče se od strane suda u svakoj konkretnoj situaciji, i ukoliko dokazi nisu dovoljni da se uspostavi ovaj standard sud izjavu o priznanju krivnje treba odbaciti.

U ovom sučaju priznanje krivnje dato od strane optuženog ne može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku na glavnom pretresu.

U slučaju da sud utvrdi da su ispunjeni ovi kumulativno postavljeni uslovi, prihvatiće izjavu o priznanju krivnje, izjavu optuženog unijeti u zapisnik i istovremeno odrediti datum održavanja pretresa za izricanje krivično pravne sankcije odmah, a najkasnije u roku od tri dana.

Na pretresu za izricanje krivično pravne sankcije sud će optuženom, imajući u vidu svrhu kažnjavanja i pravila o odmjeravanju kazne, izreći kaznu ili upozoravajuću sankciju, mjeru bezbjednosti, odlučiti o troškovima krivičnog postupka i odlučiti o imovinsko pravnom zahtjevu ukoliko postoje uslovi za isto, a ukoliko podaci ne pružaju pouzdan osnov za presuđenje sud će oštećenog uputiti da imovinsko pravni zahtjev može osvariti u parničnom postupku.

Primjer iz sudske prakse

Zapisnik o razmatranju izjave o priznanju krivnje optuženog.

*Okružni sud u Banja Luci
Broj:K-100/05
Dana:08. 07.2005. godine*

Z A P I S N I K

*O razmatranju izjave o priznanju krivnje optuženog, sačinjen u smislu člana 237.
stav 1. ZKP-a Republike Srpske.*

Prisutni:

Od Suda:

Sudija:

Zapisničar:

Od stranaka:

Optuženi:

Branilac optuženog:

Okružni tužilac:

Predsjednik vijeća konstatuje da su pristupila sva pozvana lica, stranke i branilac tako da su ispunjene procesne pretpostavke za održavanje ovog ročišta.

Započeto u 12,00 časova.

Predsjednik vijeća u smislu člana 142. ZKP-a RS uvrđuje identitet optuženog uzimanjem njegovih generaliski podataka.

Optuženi daje o sebi generaliske podatke.

Konstatuje se da su generaliski podaci optuženog istovjetni kao na zapisniku o izjašnjenju o krivnji broj KPS-100/05 sačinjen dana 01.07.2005. godine, sastavljenog od strane sudije za prethodno saslušanje te se isti u cilju efikasnosti postupka neće nepotrebno ponavljati.

Konstatuje se da se optuženi na zapisniku o izjašnjenju o krivnji broj KPS-100/05 sačinjen dana 01.07.2005. godine, izjasnio da je kriv.

Vijeće donosi

R J E Š E N J E

Provešće se postupak razmatranja izjave o priznanju krivnje u smislu člana 237. ZKP-a.

Na upit Predsjednika vijeća:

Da li ste sposobni da pratite današnje ročište, da li ste pod uticajem alkohola, droga ili lijekova koji mogu uticati na Vašu svijest, da li ste liječeni od kakve mentalne bolesti.

Optuženi izjavi:

Sposoban sam da pratim ročište, nisam pod uticajem alkohola, droga ili lijekova i nisam liječen od mentalnih bolesti.

Da li ste izjavu o priznanju krivnje dali dobrovoljno ili ste prisiljeni ili nagovarani da priznate krivnju ili Vam je nešto obećano ukoliko priznate krivnju, da li ste svjesni posledica ukoliko sud prihvati vašu izjavu i da li Vam je objašnjena razlika i postupak i u slučaju priznanja i u slučaju poricanja krivnje:

Optuženi izjavi:

Izjavu o priznanju krivnje dao sam dobrovoljno, nisam prisiljen niti nagovaran od bilo koga, niti mi je šta obećano, razgovarao sam sa braniocem prije davanja izjave koji mi je objasnio prednosti i nedostatke prihvatanja i poricanja krivnje a to isto mi je i objasnio sudija za prethodno saslušanje, tako da znam razliku između priznanja i poricanje krivnje i svjestan sam posledica koji iz istog mogu nastupiti, da se odričem prava na suđenje, da ću morati platiti troškove krivičnog postupka, kao i da od strane oštećenog može uslijediti imovinsko pravni zahtijev i ostajem kod svoje izjave da sam kriv.

Vijeće donosi

R J E Š E N J E

Vrši se uvid u dokaze dostavljene uz optužnicu navedene od rednog broja 1 do 20.,

Predsjednik vijeća:

Da li ima primjedbi na dokaze koji su dostavljeni uz optužnicu.

Branilac izjavi:

Nema primjedbi na dokaze koji su dostavljeni uz optužnicu.

Optuženi izjavi:

Saglasan sam sa svojim braniocem i nemam primjedbi na dokaze koji su dostavljeni uz optužnicu.

SITUACIJA A

U slučaju da vijeće smatra da treba prihvatiti izjavu o priznanju krivnje

Vijeće donosi

R J E Š E N J E

Prihvata se izjava o priznanju krivnje data od strane optuženog, jer je do iste došlo dobrovoljno, svjesno i sa razumjevanjem, a postoji dovoljno dokaza o krivnji optuženog, tako da su kumulativno ispunjeni uslovi za prihvatanje izjave.

Predsjednik vijeća:

Optuženi da li se izjašnjavate da ste krivi ili poričete krivnju.

Optuženi izjavi:

Kriv sam.

Vijeće donosi

R J E Š E N J E

Pretres za izricanje krivično pravne sankcije održaće se dana 09.07.2005. godine u 9 časova, o čemo se prisutne stranke obavještavaju te im se pozivi neće slati, jer vijeće nije u mogućnosti da isti održi odmah zbog zakazanog pretresa u drugom predmetu u 13 časova.

Predsjednik vijeća:

Da li želite da vam se pročita zapisnik .

Optuženi izjavi:

Tražim da se zapisnik pročita.

Konstatuje se da se čita zapisnik od strane predsjednika vijeća.

Predsjednik vijeća:

Da li imate primjedbi na zapisnik.

Optuženi izjavi:

Nemam primjedbi na zapisnik.

Branilac izjavi:

Nemam primjedbi na zapisnik.

Okružni tužilac izjavi:

Nemam primjedbi na zapisnik.

Ročište o razmatranju izjave o priznanju krivnje je dovršeno u 13,00 časova.

Zapisničar

Predsjednik vijeća

Optuženi

Branilac

Okružni tužilac

SITUACIJA B

U sučaju da vijeće smatra da ne treba prihvatiti izjavu o priznanju krivnje

Vijeće donosi

R J E Š E N J E

Odbacuje se izjava o priznanju krivnje, jer ne postoji dovoljno dokaza da je optuženi učinio krivično djelo koje mu je stavljeno na teret optužnicom.

Izjava o priznanju krivnje ne može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku. (uz ovakvo rješenje bilo bi neophodno prilagoditi i zapisnik u smislu da se vidi jasno šta je rukovalo vijeće da odbaci izjavu optuženog o priznanju krivnje, da li je utvrdilo da do priznanja krivnje nije došlo dobrovoljno, svjesno i sa razumjevanjem, u smislu da je priznanje optuženog iznuđeno, da se radi o mentalno bolesnoj osobi, odnosno

neuračunljivoj osobi, da se radi o ovisniku koji nije bio sposoban da shvati značaj priznanja krivnje jer ja bio pod uticajem narkotika i slično, ili da dokazi nisu pribavljeni na zakonit način, ili da nema dovoljno dokaza za krivnju optuženog i slično.)

Treba napomenuti da ovako postavljen koncept prihvatanja izjave o priznanju krivnje predstavlja i kontrolni mehanizam od strane suda, ukoliko se desi da sudija za prethodno saslušanje potvrdi optužnicu ne analizirajući dovoljno dokaze, u smislu da postoji veći stepen vjerovatnoće koji upućuje na zaključak da je učinjeno krivično djelo ili u smislu da li postoji dovoljno dokaza.

Nakon što Sud prihvati izjavu o priznanju krivnje prelazi se na slijedeću fazu postupka, pretres za izricanje krivično pravne sankcije.

Primjer iz sudske prakse

Zapisnik sa pretresa za izricanje krivično pravne sankcije

OKRUŽNI SUD U BANJA LUCI

Broj: K-100/05

Dana, 9.7.2005. godine

Z A P I S N I K

sa pretresa za izricanje krivično-pravne sankcije

Od Suda prisutni:

Predsjednik vijeća:

Sudija:

Sudija:

Zapisničar:

Započeto u 9,00 časova.

Od stranaka prisutni:

Optuženi:

Branilac optuženog:

Okružni tužilac

Vijeće donosi

R J E Š E N J E

Provešće se pretres za izricanje krivično-pravne sankcije optuženom po potvrđenoj optužnici broj KT-100/05 od 1.6.2005. godine, imajući u vidu da je izjava o priznanju

krivnje optuženog prihvaćena rješenjem donesenim na zapisniku broj K-100/05 od 8.7.2005. godine.

Na pitanje predsjednika vijeća optuženom a posto mu je prethodno pročitao generaliske podatke:

Da li su Vaši generalijski podaci isti kao u optužnici i na zapisniku?

Optuženi izjavi:

Moji generalijski podaci su istovjetni kao na optužnici i na zapisniku.

Predsjednik vijeća:

Molim stranke da se izjasne o krivično-pravnoj sankciji koju smatraju da treba izreći optuženom imajući u vidu pravila o odmjeravanju kazne.

Okružni tužilac izjavi:

S obzirom da je optuženi priznao krivnju, da nije osuđivan, da izražava iskreno kajanje za učinjeno krivično djelo, da je oženjen, otac četvoro malodobne djece i jedini nosilac egzistencije porodice, lošeg imovnog stanja, da je nadoknadio štetu oštećenom koja je nastala provaljivanjem u vozilo, a kako nema otežavajuću okolnosti predlažem sudu da optuženom izrekne kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine zatvora, da ga obaveže na plaćanje troškova krivičnog postupka.

Branilac izjavi:

Tačni su navodi tužioca da postoje sve olakšavajuće okolnosti koje je tužilac već iznio da nema otežavajućih, s tim da treba naglasiti da je optuženi veoma siromašan, da nema nikakvih redovnih primanja, da je supruga domaćica koja se stara o kući i porodici, dok optuženi radi teške fizičke poslove da im obezbijedi osnovna sredstva za egzistenciju, da bi sa zatvorskom kaznom bila ugrožena prvo egzistencija njegove djece, a s obzirom da sve ove olakšavajuće okolnosti uz priznanje optuženog i obeštećenje oštećenog predstavljaju osobito olakšavajuće okolnosti koje ukazuju da se i sa ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja predlažem da Vijeće optuženom utvrdi kaznu zatvora i izrekne uslovnu osudu sa dužim vremenom provjeravanja jer i sama prijetnja kaznom će ostvariti svrhu kažnjavanja, posebno kada se ima u vidu motiv optuženog da je na ovaj način želio da obezbedi egzistenciju svoje porodice.

Optuženi izjavi:

U potpunosti sam saglasan sa završnom riječi mog branioca i nemam drugo šta dodati.

Pretres za izricanje krivično-pravne sankcije završen u 10,00 časova.

Presuda će se objaviti u 11,00 časova istog dana.

Nakon vijećanja i glasanja vijeće donosi:

U IME REPUBLIKE SRPSKE

P R E S U D U

Optuženi: Dragoljub Karamarković sa generalijama kao na zapisniku

Kriv je:

Što je:

Dana 31.01.2005 godine u Banja Luci u ulici Branka Radičevića br.15 oko 01,30 časova na parking prostoru oduzeo tuđu pokretnu stvar, u namjeri da sebi pribavi protivpravnu imovinsku korist, na način što je obio bravu lijevih prednjih vrata putničkog vozila marke Audi A-8, registarski broj 321-A-552, gdina proizvodnje 2004, vlasništvo oštećenog Petra Petrovića, vrijednosti oko 100.000,00 KM, na način da je podesnim specijalnim alatom tkz. "lomač" slomio uložak brave na vratima, ušao u unutrašnjost vozila, te uz pomoć istog specijalnog alata slomio kontakt bravu na volanu, zatim izvadio dio instrument table iza kojeg se nalazi Elektronska upravljačka jedinica koja onemogućava paljenje vozila baz odgovarajućeg Kod-ključa, istu zamjenio drugom Elektronskom upravljačkom jedinicom, stavio vozilo u pogon i ovezao u pavcu Prjedora, kojom prilikom je u mjestu Ramići, Grad Banja Luka zaustavljen od strane saobraćajne patrole Policijske stanice za bezbjednost saobraćaja Banja Luka, kojom prilikom je optuženi lišan slobode a navedeno vozilo privremeno oduzeto, a zatim vraćeno oštećenom.

Dakle,

Obijanjem zatvorenog prostora, oduzeo tuđu pokretnu stvar u namjeri da njenim prisvajanjem pribavi sebi protivpravnu imovinsku korist, a vrijednost ukradene stvari prelazi iznos od 50.000,00 KM.

Čime je,

Počinio krivično djelo teške krađe iz člana 232. stav 3. a u vezi sa stavom 1, tačka 1. KZ RS, pa ga Sud primjenom članova 28, 29, 31, 32,33, 37, 38, 39, . KZ RS

O S U D U J E

Na kaznu zatvora u tarjanju od 2 (dvije) godine.

Na osnovu člana 96 ZKP-a optuženi je obavezan da plati na ime troškova krivičnog postupka, vještačenja plati iznos od 150,00 KM, i na ime paušala iznos od 150,00 KM u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude.

Zapisničar,

Marta Martinović

Predsjednik vijeća,

Petar Petrović

Nakon objavljivanja presude Predsjednik vijeća poučava optuženog u smislu odedbe člana 294 ZKP-a RS, o pravu na žalbu i obavezi obavještenja suda o promjeni adrese.

Primjer iz sudske prakse

Slučaj kad optuženi prizna je krivnju a zatim izjavljuje žalbu po svim žalbenim osnovama.

OKRUŽNI SUD U Banja Luci

Broj: Kž-167/05

Dana, 22.09.2005. godine

U IME REPUBLIKE SRPSKE

Okružni sud u Banja Luci, u vijeću sastavljenom od sudija: Milorada Novkovića kao predsjednika vijeća, Marije Aničić-Zgonjanin i Srđana Force, kao članova vijeća, uz učešće zapisničara Dragice Lovre, u krivičnom predmetu protiv optuženog Marjanović Marinka, sina Borislava iz Novog Grada, zbog krivičnog djela teške tjelesne povrede iz člana 135. stav 1. Krivičnog zakonika Republike Srpske, odlučujući o žalbi branioca optuženog, advokata M. G iz Banjaluke, izjavljenoj protiv presude Osnovnog suda u Mrkonjić Gradu K-114/03 od 08.11.2003. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 22.09.2005. godine, u prisutnosti optuženog i njegovog branioca, a u odsutnosti uredno obavještenog Okružnog tužioca iz Banjaluke, donio je

P R E S U D U

Odbija se kao neosnovana žalba branioca optuženog Marjanović Marinka i potvrđuje presuda Osnovnog suda u Mrkonjić Gradu K-114/03 od 08.11.2003. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Osnovnog suda u Mrkonjić Gradu K-114/03 od 08.11.2003. godine (u daljem tekstu: pravostepena presuda), optuženi je oglašen krivim, zbog krivičnog djela teške tjelesne povrede iz člana 135. stav 1. Krivičnog zakonika Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 22/00 od 31.07.2000. godine) - u daljem tekstu: KZ RS, pa ga je sud, na osnovu istog zakonskog propisa, uz primjenu članova 38 i 39 istog zakona, osudio na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) mjeseca. Na osnovu člana 96 stav 2 tačka g) Zakona o krivičnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske broj 50/03 od 27.06.2003. godine)– u daljem tekstu: ZKP, optuženi je obavezan da plati sudu na ime paušala iznos od 150 (stotinu pedeset) KM.

Protiv prvostepene presude, u zakonskom roku, žalbu je izjavio branilac optuženog, zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka i krivičnog zakona, te zbog odluke o kazni, s prijedlogom da se prvostepena presuda preinači i da se optuženom izrekne uslovna osuda.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Sjednica vijeća održana je dana 22.09.2004. godine. Na istu su pristupili optuženi i njegov branilac, dok Okružni tužilac nije pristupio, pa kako je uredno obavješten, ista je održana u njegovoj odsutnosti, shodno odredbi člana 310 stav 4 ZKP-a.

Ispitujući prvostepenu presudu u granicama žalbenih navoda, u smislu člana 312 ZKP-a, odlučeno je kao u izreci ove presude iz slijedećih razloga:

*Uvidom u krivični spis, utvrđeno je da je Osnovno javno tužilaštvo Banja Luka (u daljem tekstu: tužilaštvo) podiglo optužnicu protiv Marjanović Marinka, pod brojem KT-72/02 dana 25.02.2004. godine, zbog krivičnog djela teške tjelesne povrede iz člana 135 stav 1 KZ RS, činjenično opisanog u dispozitivu navedene optužnice. Optužnica je potvrđena dana 04.03.2004. godine. Na glavnom pretresu od dana 08.11.2004. godine, nakon čitanja optužnice i izlaganja pribavljenih dokaza od strane tužilaštva, optuženi se izjasnio da je razumio navode iz optužnice i da **priznaje krivnju za izvršenje predmetnog krivičnog djela**, navodeći da se u međuvremenu izmirio sa oštećenim, koji mu je bivši punac. Optuženi je tom prilikom izjavio da je njegova izjava o priznanju krivnje dobrovoljna, da je svjestan posljedica priznanja i da je spreman da snosi troškove postupka i postavljenog odštetnog zahtjeva, pa je **sud prihvatio izjavu o priznanju krivnje**, obzirom da je u spisu bilo dovoljno dokaza o istoj, i odredio da se odmah održi i ročište za izricanje krivično-pravne sankcije. Na istom ročištu oštećeni je izjavio da ne postavlja odštetni zahtjev prema optuženom, jer mu je poznata njegova materijalna situacija, te da ne traži njegovo krivično gonjenje. Shodno članu 272 ZKP-a, na navedenom ročištu su provedeni **samo oni dokazi koji se odnose na odluku o krivičnoj sankciji**. Dakle, u prvostepenom postupku ispoštovana su sva pravila procesne procedure, tako da nisu počinjene povrede odredaba krivičnog postupka, a ni povrede materijalnog prava, na koje se žalbom ukazuje, tako da su neosnovani žalbeni prigovori po ovim žalbenim osnovima.*

*Neosnovan je i žalbeni prigovor u pogledu odluke o krivičnoj sankciji. Naime, za predmetno krivično djelo propisana je kazna zatvora od 6 mjeseci do 5 godina. Prilikom donošenja odluke o krivičnoj sankciji, prvostepeni sud je pravilno zaključio da na strani optuženog nije bilo otežavajućih okolnosti, a da su olakšavajuće okolnosti za istog njegova ranija neosuđivanost, porodičnost, činjenica da je otac dvoje mlđb. djece i da oštećeni prema njemu nije postavio imovinsko-pravni zahtjev, niti je tražio njegovo krivično gonjenje. Utvrđene olakšavajuće okolnosti i po ocjeni ovog vijeća, predstavljaju u svojoj ukupnosti osobito olakšavajuće okolnosti, pa je opravdana odluka suda o ublažavanju kazne ispod posebnog zakonskog minimuma za predmetno krivično djelo, shodno odredbi člana 39 KZ RS. Kazna zatvora od 3 mjeseca nužna je, ali i dovoljna mjera kazne za počinjeno djelo, jer će se upravo sa istom postići svrha kažnjavanja iz člana 31 KZ RS, u okviru opšte svrhe krivičnih sankcija iz člana 5 stav 3 istog zakona. Suprotno prijedlogu žalitelja, svaka druga kazna, a naročito uslovna osuda, kao upozoravajuća sankcija, ne bi bila adekvatna svim okolnostima predmetnog slučaja. Naime, po ocjeni ovog vijeća u konkretnom slučaju **nisu se ispunili uslovi za izricanje uslovne osude**, kao upozoravajuće sankcije, jer se ista, shodno odredbama članova 46, 47 i 48 KZ RS, izriče samo u slučaju kad obzirom na prirodu i težinu krivičnog djela i na okolnosti pod kojima je djelo počinjeno, primjena kazne nije nužna i a kad se svrha kažnjavanja može postići samo upozorenjem uz prijetnju kaznom, pod uslovom da sud ocijeni da se od učinioaca sa osnovom može očekivati da ubuduće neće*

vršiti krivična djela, iako kazna kojom mu se prijeti ne bude izvršena. Priroda, težina i društvena opasnost počinjenog djela, cijenjeni između ostalog i kroz visinu zapriječene kazne, isključuju opravdanost izricanja uslovne osude, bez obzira na stav oštećenog prema optuženom, koji je očigledno posljedica samo jedne činjenice - da je optuženi bivši zet oštećenog i da je otac njegove unučadi, pa se njegov stav mora cijeniti kroz prizmu te okolnosti, a ne kroz bilo kakve "zasluge" optuženog, koje bi se ogledale u ponašanju istoga i njegovom odnosu prema oštećenom nakon izvršenog krivičnog djela. Na takav zaključak upućuje izjava oštećenog: "Ja sa optuženim ne kontaktiram, mi se pozdravimo, on je oženio moju kćerku i meni je u svemu ovome žao djece". Činjenica da je samom izvršenju djela prethodio verbalni sukob optuženog sa oštećenim ni u kom slučaju ne znači da se u konkretnom slučaju može primjeniti odredba člana 135 stav 5 KZ RS, kako se to žalbom predlaže. Naime, iz opisa predmetnog krivičnog djela, utvrđenog na bazi činjeničnog stanja, po kom osnovu se presuda žalbom ne pobija, ne proizilazi da je djelo učinjeno na mah, od strane lica dovedenog bez svoje krivice u jaku razdraženost napadom, teškim zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem od strane povređenog, što su zakonske pretpostavke za primjenu pomenute odredbe. Insistiranje žalitelja da se pomenuti verbalni sukob kvalifikuje kao **vređanje**, irelevantno je, jer zanemaruje činjenicu da je primjena navedenog zakonskog propisa moguća, ne u slučaju vređanja, nego u slučaju utvrđenja **"teškog vređanja od strane povređenog"**, a takvo se čak ni u žalbi ne navodi, što potpuno isključuje primjenu člana 135 stav 5 KZ RS. Po ocjeni ovog vijeća, ni tazbinsko srodstvo sa oštećenim ne umanjuje odgovornost optuženog, naročito ako se cijene vrijednosni kriterijumi po kojima bi se lica koja vezuje srodstvo, makar i tazbinsko, naročito morala međusobno poštovati u uvažavati. Mora se dati značaj životnoj dobi oštećenog koji je pune 33 godine stariji od optuženog, zbog čega je njihov odnos bio naročito neravnopravan, pa navedene okolnosti, uz već nabrojane ne bi moglo opravdati osudu optuženog na kaznu blažu od tri mjeseca, a naročito ne izricanje uslovne osude. Priznanje krivnje, naročito nakon prezentiranih dokaza, takođe nije dovoljno za izricanje optuženom još blaže kazne, ili uslovne osude, ni uz postojanje drugih, pravilno utvrđenih olakšavajućih okolnosti, pa dilema branioca optuženog o tome kakva kazna bi istome bila izrečena da nije priznao krivnju, može samo umanjiti značaj tog priznanja, jer bi to značilo da nije u pitanju odnos optuženog prema počinjenom djelu, nego samo radnja usmjerena ka umanjenju sopstvene krivične odgovornosti u cilju ishodovanja što blaže kazne. Obzirom da ne postoje razlozi zbog kojih se presuda pobija podnesenom žalbom, ista je odbijena kao neosnovana, a prvostepena presuda je potvrđena, na osnovu člana 319 ZKP-a RS.

Zapisničar
Dragica Lovre, s.r.

Predsjednik vijeća
Milorad Novković, s.r

Imajući u vidu sve gore iznešeno kroz zakonski tekst i hipotetičke primjere u praksi, pokušao sam maksimalno pojednostaviti i objasniti institut priznanja krivnje, na način da je razumljiv za one koji se prvi put sa istim susreću, kao i za sve one koji ga primjenjuju u praksi, u smislu da će im pomoći da idetifikuju probleme sa kojim se

susreću, postavljaju prava pitanja i pronalaze prave odgovore u konkretnim situacijama pred kojim se nađu u praksi.

Svi primjeri koji su sadržani u ovom modulu su iz stvarnih događaja ali su prilagođeni ovom modulu u smislu da su sva imena optuženih izmišljena dok su događaji realno prikazani radi boljeg razumjevanja ovog instituta i problema koji se javljaju i njihovoj primjeni tako da je svaka sličnost sa stvarnim ličnostima i njihovim generaliskim podacima slučajna.

Imena sudija, tužilaca su u većini slučajeva stvarna, ali mišljenja sam da to ne bi trebalo da bude problem, jer su to njihova mišljenja izražena kroz odluke i kao takva su mogu biti izložena kritici u stručnim radovima.

PODMODUL II PREGOVARANJE O KRIVNJI

1. SPORAZUM O PRIZNANJU KRIVNJE

1.1. Zakonska regulativa

Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine ovaj institut obradio je u članu 231.

Član 231. Pregovaranje o krivnji

1. Osumnjičeni, odnosno optuženi i njegov branilac mogu pregovarati sa tužiocem o uslovima priznavanja krivnje za djelo za koje se osumnjičeni, odnosno optuženi tereti.
2. Prilikom pregovaranja sa osumnjičenim, odnosno optuženim i braniocem o priznanju krivnje u skladu sa stavom 1. ovog člana, tužilac može predložiti izricanje kazne ispod zakonom određenog minimuma kazne zatvora za to krivično djelo, odnosno blažu sankciju za osumnjičenog, odnosno optuženog.
3. Sporazum o priznanju krivnje sačinjava se u pismenom obliku i sudija za prethodno saslušanje, sudija, odnosno vijeće može ga usvojiti ili odbaciti.
4. Prilikom razmatranja sporazuma o priznanju krivnje, sud provjerava:
 - a. da se do sporazuma o priznanju krivnje došlo dobrovoljno, svjesno i sa razumjevanjem, kao i nakon upoznavanja o mogućim posljedicama, uključujući i posljedice vezane za imovinskopravni zahtjev i troškove krivičnog postupka,
 - b. da postoji dovoljno dokaza o krivnji osumnjičenog, odnosno optuženog,
 - c. da osumnjičeni, odnosno optuženi razumije da se sporazumom o priznanju krivnje odriče prava na suđenje i da ne može uložiti žalbu na krivičnopravnu sankciju koja će mu se izreći.
5. Ako sud prihvati izjavu o priznanju krivnje, izjava osumnjičenog, odnosno optuženog će se unijeti u zapisnik. Istovremeno će se odrediti datum održavanja pretresa za izricanje krivičnopravne sankcije, predviđene sporazumom iz stava 3. ovog člana i to u roku od najkasnije tri dana.
6. Ako sud odbaci sporazum o priznanju krivnje, o tome će obavjestiti stranke i branioca i to konstatovati u zapisnik.

Priznanje dato pred sudijom za prethodno salušanje, sudijom, odnosno vijećem ne može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

7. O rezultatima pregovaranja o krivnji, sud će obavjestiti oštećenog.

Zakon o krivičnom postupku Republike Srpske ovaj institut obradio je u članovima 238 i 239.

S obzirom na postojanje razlike u odnosu na ostale zakone, citiraću član 238. stav 1., radi lakše analize zakonskog teksta, jer je to i jedina bitna razlika zakonskih tekstova.

**Član 238.
Pregovaranje o krivnji**

1. Osumnjičeni, odnosno optuženi i njegov branilac mogu **prije glavnog pretresa** pregovarati sa tužiocem o uslovima priznavanja krivnje za djelo za koje se osumnjičeni, odnosno optuženi tereti...

Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine ovaj institut obradio je u članu 246 .

Zakon o krivičnom postupku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine ovaj institut obradio je u članu 231.

Sporazum o priznanju krivnje je novi institut u našem procesnom zakonodavstvu, nepoznat našoj dosadašnjoj pravnoj regulativi, iako je veoma zastupljen i u upotrebi u zemljama sa primjenom adversarnog sistema prava, gdje u primjeni istog mogu nastupiti različiti problemi, naročito kad se imaju u vidu nejasnoće u zakonskim rješenjima, te argumenti koje iznose pravni stručnjaci koji osporavaju primjenu ovog instituta, što sve može dovesti do ograničene primjene istog, zbog nedovoljnog poznavanja i svrhe uspostavljanja ovog instituta u našem procesnom zakonodavstvu.

Svrha ovog modula je upravo da se ukaže na sve prednosti koje ovaj institut pruža, kao i na mogući način rješavanja problema i nedoumica koje postoje u praksi.

U Zakonu o krivičnom postupku Republike Srpske ovaj institut obrađen u dva člana, dok je u Zakonu o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, Zakonu o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine i Zakonu o krivičnom postupku Brčko Distrikta obrađen u jednom članu.

Analizirajući način na koji je obrađen institut pregovaranja o krivnji, odnosno sporazum o priznanju krivnje zanemarujući jezičke i numeričke razlike može se reći da se radi o gotovo identičnom zakonskom rješenju.

Postoji više faza kroz koje bi se mogao posmatrati ovaj institut prilikom njegovog provođenja u praksi, iako se to na prvi pogled ne vidi jasno iz zakonskog

teksta, mada pažljivom analizom istog ipak se može zaključiti da se pregovaranje o krivnji može podijeliti u tri faze:

1. Pregovaranje o krivnji
2. Zaključenje sporazuma o priznanju krivnje i
3. Prhvatanje ili odbacivanje sporazuma o priznanju krivnje od strane suda.

1.2. Pregovaranje o krivnji

Da bi uopšte došlo da primjene ovog instituta neophodno je da osumnjičeni, odnosno optuženi, njegov branilac i tužilac otpočnu sa pregovorima o uslovima priznanja krivnje za djelo za koje se osumnjičeni, odnosno optuženi tereti.

Pitanje:

Kad mogu započeti pregovori o krivnji od strane osumnjičenog, odnosno optuženog, njegovog branioca i tužioca, i do kad se može zaključiti sporazum o priznanju krivnje?

Pokušavajući da damo odgovor na ovo pitanje trebalo bi prvo poći od razlike koja se može vidjeti u Zakonu o krivičnom postupku Republike Srpske i ostalih Zakona o krivičnom postupku u Bosni i Hercegovini, gdje možemo vidjeti i jedinu razliku u odnosu na zakonski tekst koji reguliše ovaj institut.

U Zakonu o krivičnom postupku Republike Srpske u članu 238.stav 1. navedeno je da, citiram: „Osumnjičeni, odnosno optuženi i njegov branilac mogu **prije glavnog pretresa** pregovarati sa tužiocem o uslovima priznavnja krivnje za djelo za koje se osumnjičeni odnosno optuženi tereti“.

Na identičan način regulisan je i zakonski tekst Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta s tim da su u ovim zakonskim tekstovima izostavljene riječi „**Prije glavnog pretresa**“.

Pitanje

Da li se u Republici Srpskoj, sporazum o priznanju krivnje može zaključiti samo do otpočinjanja glavnog pretresa ili se može zaključiti i u kasnijim fazama postupka?

U ostalim zakonima o krivičnim postupcima ne postoji ovakvo ograničenje iako je ista formulacija zakonskog teksta postojala u Zakonu o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine, objavljenog u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine broj 32/03, u članu 231.stav 1., dok nije donesena ispravka zakonskog teksta od strane Kancelarije Visokog prestavnika u Bosni i Hercegovini, objavljena u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine broj 36, od 21.novebra 2003. godine, gdje su u članu 231. stav 1. brisane riječi «Prije glavnog pretresa» pa se može izvući jasan zaključak da se sporazum o

priznanju krivnje može zaključiti i nakon otpočinjanja glavnog pretresa, odnosno u svim fazama krivičnog postupka do zaključenja glavnog pretresa.

Jezičkim tumačenjem člana 238. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske u užem smislu, ne upuštajući se u suštinu i svrhu uspostavljanja ovog instituta, tumačeći samo ono što je napisano u zakonskom tekstu „**Prije glavnog pretresa**“, došli bi do rješenja da se sporazum o priznanju krivnje može zaključiti prije glavnog pretresa, a ne i na glavnom pretresu kako ističu zagovornici ovog rješenja.

Pravni stručnjaci kako teoretičari tako i praktičari zagovornici ovog rješenja ističu, da nakon što se optuženi izjasni o krivnji, i prizna krivnju u bilo kojoj fazi postupka, da li prilikom izjašnjenja o krivnji ili na glavnom pretresu, nema više niti jednog razloga da se pregovara o krivnji, zaključuje sporazum o priznanju krivnje, već se direktno održava pretres za izricanje krivične sankcije, u kom slučaju sud izriče krivičnu sankciju u skladu sa zakonom, odnosno sa pravilima o odmjeravanju kazne.

Ipak postoji i drugačije mišljenje tumačenja ove zakonske norme.

Naime, pravni stručnjaci kako teoretičari tako i praktičari, protivnici gore navedenog rješenja ističu da citiranu zakonsku normu treba tumačiti takođe u okviru jezičkog tumačenja, ali u širem smislu citiranog zakonskog teksta, i primjenom logičkog i sistematskog tumačenja ove zakonske norme.

Imajući u vidu razloge i suštinu ovog novouspostavljenog instituta, iste ciljeve radnih grupa koje su učestovale u izradi zakona o krivičnim postupcima u Bosni i Hercegovini, ravnopravan položaj građana u Bosni i Hercegovini kao jedno od ustavnih načela, kao i činjenicu da nije predviđena izričita zabrana u Zakonu o krivičnom postupku Republike Srpske da se sporazum o priznanju krivnje ne može zaključiti nakon otpočinjanja glavnog pretresa, a u cilju da bi se izbjegnje odugovlačenje postupka, ako bi sud pokušao da formalno zadovolji formu, da se sporazum o priznanju krivnje može zaključiti samo prije glavnog pretresa, na način da bi odlagao pretres na period od preko 30 dana, mjenjao sastav vijeća i slično, što je moguća ali potpuno nepotrebna radnja koja ne bi nikom koristila već samo nepotrebno odugovlačila postupak, mišljenja sam kao i većina pravnih stručnjaka da se sporazum o priznanju krivnje može zaključiti i nakon otpočinjanja glavnog pretresa, a što se i primjenjuje u praksi sudova u Republici Srpskoj.

Ipak moram istaći da je ova zakonska odredba: „**Prije glavnog pretresa**“, nepotrebno otvorila raspravu po ovom pitanju i podjelila mišljenja pravnih stručnjaka, i da bi se ovo prevazišlo nepohodno je u Zakonu o krivičnom postupku Republike Srpske u članu 238. stav 1. brisati riječi „**Prije glavnog pretresa**“, na koji način bi ovo pitanje bilo nesporno, a zakoni o krivičnim postupcima u Bosni i Hercegovini identični u pogledu primjene ovog instituta.

Pitanje

Ko treba inicirati pregovore o krivnji?

Postoje različita mišljenja o ovom pitanju, od mišljenja da pregovore o krivnji treba inicirati isključivo branilac ili osumnjičeni, odnosno optuženi, mada za ovakav stav nema nikakvog uporišta u zakonu, niti bi ovakvo mišljenje bilo opravdano u odnosu na cilj i svrhu uspostavljanja ovog instituta, tako da je jedino ispravno tumačenje da pregovore o krivnji može inicirati: tužilac, odbrana, odnosno optuženi kad jedna ili druga strana smatraju da imaju o čemu pregovarati, o uslovima priznanja krivnje, koji pregovori imaju za cilj samo jedno:» Zaključenje sporazuma o priznanju krivnje», što je i mišljenje koje preovladava kod većine pravnih sručnjaka.

Zakon ne propisuje uslove pod kojima se odvija pregovaranje o krivnji, tako da se može reći da je strankama, odnosno tužiocu, osumnjičenom, odnosno optuženom i njegovom braniocu ostavljena potpuna sloboda prilikom pregovaranja o uslovima priznanja krivnje.

Potpuno je nepotrebno insistiranje da prijedlog za iniciranje pregovora o priznanju krivnje mora biti predan u pismenom obliku, na čemu često insistiraju tužiocu, naročito ako inicijativa polazi od branioca ili osumnjičenog, odnosno optuženog.

Razlozi koji mogu rukovoditi stranke da pristupe pregovaranju o krivnji, i eventualno zakluče sporazum o priznanju krivnje su višestruki, jer tužilac, optuženi i njegov branilac mogu imati interes za zaključenje sporazuma o priznanju krivnje.

Tužilac ima interes da brzo završi istragu, zatvori sam slučaj, uštedi novac koji bi bio potrošen prilikom vođenja krivičnog postupa, nezavisno da li u fazi istrage ili u fazi suđenja, kao i da uštedi ostale ljudske resurse koje je neophodno angažovati na jednom slučaju, bilo da se radi o ljudskim (ovlašćenim službenim licima, vještacima ili samim nosiocima pravosudnih funkcija), ili materijalnim, kao i da dođe do kvalitetnih dokaza protiv drugih učinioca krivičnih djela, do kojih ne bi mogao doći na drugi način, a koji mogu dovesti do optuženja i kažnjavanja drugih izvršioaca krivičnih djela, što je naročito važno kod različitih oblika organizovanog kriminala.

Na drugoj strani, optuženi takođe ima interes da zakluči sporazum o priznanju krivnje kako bi dobio manju kaznu od one koju bi dobio u suđenju, da izbjegne troškove krivičnog postupka koji bi nastali zbog suđenja, da se ne izlaže javnom suđenju, da priznanjem krivnje izrazi stvarno kajanje za učinjeno krivično djelo i slično.

Imajući u vidu da se sporazum o priznanju krivnje može zaključiti i prije glavnog pretresa, kao i nakon otpočinjanja glavnog pretresa iz razloga koji su već objašnjeni nameće se slijedeće pitanje:

Da li se sporazum o priznanju krivnje može zaključiti i u fazi istrage?

Imajući u vidu razloge za uspostavljanje ovog instituta, kao i zakonski tekst koji u članu koji reguliše pregovaranje o krivnji koristi pojam osumnjičeni, odnosno optuženi kada znamo da je osumnjičeni lice za koje postoje osnovi sumnje da je učinio krivično djelo, a optuženi lice protiv kojeg je jedna ili više tačaka u optužnici potvrđena od strane sudije za prethodno saslušanje, možemo doći do zaključka da se sporazum o priznanju krivnje može zaključiti i u fazi istrage, jer pojam osumnjičeni je karakterističan samo za istragu, a volja zakonodavca nije bila da termin osumnjičeni

koristi u periodu od 8 dana od prijema optužnice u sud pa do njenog potvrđivanja, jer u ovom roku optuženi i ne zna da je optužnica predana u sud, jer ne postoji obaveza bilo tužioca, bilo suda, da o predaji optužnice obavjeste tad još uvijek osumnjičenog.

Takođe treba istaći da postoji i drugačije mišljenje da se sporazum o priznanju krivnje ne može zaključiti u fazi istrage, jer u toj fazi postupka nema potvrđene osnovane sumnje da je izvršeno krivično djelo, do koje se dolazi tek nakon predaje optužnice sudu i njenog potvrđivanja u zakonskom roku od strane sudije za prethodno saslušanje, odnosno da ne postoji činjenični ni pravni identitet optužnog akta, čime bi bilo dovedeno u pitanje i načelo, „*ne bis in idem*“, odnosno da niko ne može biti ponovo suđen za djelo za koje je već bio osuđen i za koje je donesena pravosnažna sudska odluka, a sam osumnjičeni ne bi znao šta u stvari priznaje, na koji način bi mogao biti doveden u zabludu.

Kao suprotno mišljenje i argumenti koji mu idu u prilog, može se navesti a što je već u primjeni u praksi, da se sporazum o priznanju krivnje može zaključiti i u fazi istrage.

U tom slučaju bi sporazum o priznanju krivnje pored ostalih obaveznih elemenata morao sadržavati činjenični opis i pravnu kvalifikaciju krivičnog djela, kojim bi se riješile sve nedoumice, da li optuženi zna koju radnju priznaje i koje krivično djelo.

Ukoliko sporazum o priznanju krivnje ne bi sadržavao činjenični opis i pravnu kvalifikaciju krivičnog djela, kako u fazi istrage još uvijek nema optužnice, a sporazum o priznanju krivnje ne sadrži činjenični i pravni opis krivičnog djela, isti se ne bi mogao prihvatiti od strane suda, jer optuženi ne bi znao sa sigurnošću šta priznaje, što znači da ne bi bili ni formalno ispunjeni uslovi za prihvatanje sporazuma, kad sud provjerava da li je do sporazuma o priznanju krivnje došlo dobrovoljno, svjesno i sa razumjevanjem. Ukoliko bi se zaključio sporazum o priznanju krivnje u fazi istrage bez navođenja činjeničnog opisa i pravne kvalifikacije krivičnog djela, ne bi se moglo utvrditi da li je optuženi sporazum zaključio svjesno i sa razumjevanjem, pa čak i u slučaju da optuženi insistira da se prihvati sporazum o priznanju krivnje, govoreći kako mu je sve objašnjeno i kako zna šta priznaje.

Ovakav sporazum sud bi morao odbaciti.

Sasvim je drugo pitanje u kojem momentu se može razmatrati sporazum o priznanju krivnje od strane suda o kojem će kasnije biti riječi.

Ukoliko tužilac, osumnjičeni, odnosno opotuženi i njegov branilac u pregovorima o krivnji postignu dogovor o priznanju krivnje i uslovima pod kojim će optuženi priznati krivnju pristupa se drugoj fazi ovog instituta:

1.3. Zaključenje sporazuma o priznanju krivnje

Sporazum o priznanju krivnje sačinjava se u pismenom obliku i mora sadržavati sve zakonske elemente da bi se o njemu moglo odlučivati.

Sporazum o priznanju krivnje mora sadržavati :

Ime i prezime tužioca, branioca kao i osnovne generalijske podatke za osumnjičenog, odnosno optuženog, datum kad je zaključen, mjesto gdje je zaključen, činjenični i pravni opis krivičnog djela ukoliko se sporazum o priznanju krivnje zaključuje u fazi istrage, a ukoliko se sporazum o priznanju krivnje zaključuje nakon što je potvrđena optužnica, naziv tužilaštva koje je podiglo optužnicu, broj i datum iste, prijedlog da se optuženom izrekne krivično pravna sankcija, mjera bezbjednosti, da se obaveže na troškove krivičnog postupka, da se usvoji imovinsko pravni zahtijev ukoliko postoje podaci za potpuno ili djelimično presuđenje, da je do sporazum o priznanju krivnje došlo svjesno, dobrovoljno i sa razumjevanjem, da je osumnjičeni, odnosno optuženi upoznat sa posledicama o imovinsko pravnom zahtijevu i troškovima krivičnog postupka, da optuženi razumije da se sporazumom o priznanju krivnje odriče prava na suđenje i da ne može uložiti žalbu na krivično pravnu sankciju koja će mu se izreći, uslove za svjedočenje u drugim krivičnim predmetima ako je to razlog za zaključenje sporazuma, kao i potpise stranaka i branioca.

Prilikom zaključenja sporazuma o priznanju krivnje pored opštih uslova za zaključenje istog, sa kojima ne bi trebalo biti većih problema misleći na samu formu sporazuma, vrijeme zaključenja, upoznavanja osumnjičenog, odnosno optuženog sa značenjem ovog instituta, potpisima stranaka i slično, može se realno pojaviti sljedeći problem:

Šta ukoliko sporazum o priznanju krivnje treba zaključiti sa više izvršioca krivičnih djela i za više učinjenih krivičnih djela i kako postupiti kod utvrđivanja kazne za svako krivično djelo?

U praksi će se često dešavati da tužilac vodi istragu protiv jednog ili više učinilaca, za jedno ili više krivičnih djela, tako da ukoliko postigne sporazum o priznanju krivnje sa svim učiniocima krivičnih djela, napraviće jedan sporazum o priznanju krivnje sa dva ili više osumnjičenih, odnosno optuženih lica i kao takav dostaviti sudu na odluku o prihvatanju ili odbacivanju sporazuma, i sa ovim ne bi trebalo da bude problema u praksi.

Problemi mogu nastati kad se sporazum o priznanju krivnje zaključi za više krivičnih djela u pogledu kazne, odnosno načina utvrđivanja kazni.

S obzirom da su tužilac i sud dužni da vode računa o zakonitosti sporazuma o priznanju krivnje, tužilac bi se morao pridržavati i odredaba o odmjeravnu kazne u sticaju, da bi sporazum o priznanju krivnje bio prihvaćen od strane suda, što znači da bi morao utvrditi kaznu za svako od krivičnih djela koja je osumnjičeni, odnosno optuženi učinio u idealnom ili realnom sticaju pa zatim utvrditi jedinstvenu kaznu po pravilima koja važe za sticaj krivičnih djela.

Ne bi se moglo prihvatiti suprotno mišljenje da sporazum može da sadrži samo jedinstvenu kaznu, a sudu ostaviti da utvrđuje pojedinačne kazne u okviru dogovorene kazne u sporazumu o priznanju krivnje, odnosno u presudi, nakon prihvatanja sporazuma o priznanju krivnje, ili da prihvati jedinstvenu kaznu bez utvrđivanja pojedinačnih kazni, jer to ne bi bilo u skladu sa krivičnim zakonom, kada bi u pitanje bilo dovedeno načelo zakonitosti i takav sporazum bi trebalo odbaciti.

Pitanje

Da li kaznu u sporazumu o priznanju krivnje treba odrediti okvirno ili fiksno?

Postoje dva pravna mišljenja o ovom pitanju sa razlozima za i protiv ovog rješenja.

Ukoliko polazimo od mišljenja pravnih stručnjaka koji navode da kaznu treba odrediti okvirno, odnosno da se u sporazumu o priznanju krivnje treba odrediti okvir za kaznu, npr. od 1-3 godine zatvora, tad prepuštamo sudu aktivniju ulogu u određivanju kazne i kreiranju kaznene politike, kao i smanjujemo rizik od neprihvatanja sporazuma, ukoliko bi sud smatrao da je kazna u sporazumu o priznanju krivnje prenisko ili previsoko odmjerena učiniocu krivičnog djela i da nije u skladu sa pravilima o odmjeravanju kazne, odnosno da se istom ne ostvaruje svrha kažnjavanja, da se u suprotnom uvodi administrativna pravda od strane tužilaca, koja može povlačiti zlorabu prava na zaključenje sporazuma, odnosno utvrđivanja manje kazne samo u cilju da se završi slučaj, a ne i da se ostvari svrha kažnjavanja, te da se sud lišava izvornog prava da odmjerava i iziće kazne učiniocima krivičnih djela.

Na drugoj strani pristalice preciznog ili fiksnog odmjeravanja kazne ukazuju da se u slučaju okvirnog određivanja kazne optuženi nalazi u neizvjesnosti koju kaznu će mu sud odmjeriti, pogotovo kad zna da neće moći uložiti žalbu na krivično pravnu sankciju koja će mu se izreći, i na taj način preispitati odluku prvostepenog suda u pogledu kazne, a još veći problem može nastati kad je okvir dogovorene kazna ispod zakonom predviđenog minimuma kazne zatvora za učinjeno krivično djelo, a gornja okvirno dogovorena kazna u granicama propisane kazne za učinjeno krivično djelo, kad se sa pravom može postaviti pitanje, postoje li osobito olakšavajuće okolnosti ili ne, i zašto je kazna okvirno dogovorena ispod zakonom propisanog minimuma kazne za to krivično djelo.

Odgovor na isto može se naći u zakonskom tekstu, gdje se govori da sud može učiniocu krivičnog djela odmjeriti kaznu ispod granica propisane kazne kad zakon predviđa da se učinilac može blaže kazniti, odnosno kad utvrdi da postoje osobito olakšavajuće okolnosti koje ukazuju da se i sa ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja, ali riječ **Može**, ne znači i da mora, već se to cijeni u svakom konkretnom slučaju.

Istovremeno se otvara i pitanje, u kom momentu sud odlučuje o krivično pravnoj sankciji primjenjujući pravila o odmjeravanju kazne, kad zakonski tekst ukazuje na činjenicu da sud određuje pretres za izricanje krivično pravne sankcije predviđene sporazumom o priznanju krivnje.

Još veći problemi se mogu pojaviti kad treba odrediti blažu vrstu kazne, uslovnu osudu ili sudsku opomenu kao i mjere bezbjednosti.

Takođe ističu i činjenicu da onaj ko dogovara kaznu najbolje zna koja kazna je odgovarajuća za učinioca krivičnog djela, da tužilac može dogovoriti kaznu ispod zakonom određenog minimuma kazne zatvora za učinjeno krivično djelo, da mu je

ovlašćenje dato zakonom upravo u članu koji reguliše ovaj institut, tužilac ima zakonska ovlašćenja dati i imunitet od krivičnog gonjenja, pa je nelogično da ne može dogovoriti kaznu koja nije u okvirima sudske prakse za to krivično djelo, pogotovo kad se sporazum o priznanji krivnje zaključuje uz uslov da optuženi svjedoči u drugim predmetima protiv drugih učinioca krivični djela, kao i argument da zakon o krivičnom postupku nije predvidio da sud razmatra kaznu koja je dogovorena u okviru sporazuma o priznanji krivnje, nego samo da li je do sporazuma o priznanji krivnje došlo dobrovoljno, svijesno i sa razumijevanjem i da li postoji dovoljno dokaza o krivnji optuženog.

Mora se poći od pretpostavke da svi moraju zakonito, savjesno, nepristrasno raditi, jer ma koliki rizik postoji da tužilac zloupotrebljava pravo na zaključenje sporazuma o priznanju krivnje, taj isti rizik postoji i kod sudije koji odlučuje da li će prihvatiti sporazum o priznanju krivnje, jer sud može odbaciti sporazum o priznanju krivnje a da pri tom ne navede ni jedan razlog zašto je to uradio, bez ikakve kontrole ili bar procesnih sankcija, što takođe može dovesti do zloupotrebe prava, odnosno samovolje sudije da bez činjenične i pravne argumetacije odbaci sporazum o priznanju krivnje, i u slučaju kad su ispunjeni svi uslovi za prihvatanje takvog sporazuma.

Iako se mora priznati da za oba mišljenja postoji argumentacija koja im ide u prilog, lično sam mišljenja da pristalice fiksnog određivanja kazne imaju više argumenata na svojoj strani i da su bliži izvornoj koncepciji i razlozima uvođenja ovog instituta. Ne treba zanemariti i olako preći preko činjenice, da zakon o krivičnom postupku nije predvidio da sud razmatra kaznu koja je dogovorena u okviru sporazuma o priznanji krivnje ako je ona u zakonskim okvirima, nago samo da li je do sporazuma o priznanji krivnje došlo dobrovoljno, svijesno i sa razumijevanjem i da li postoji dovoljno dokaza o krivnji optuženog, tako da bi kazna u sporazumu o priznanju krivnje trebala biti u većini slučajeva precizno određena, što bi za optuženog bilo mnogo povoljnije, a i sud bi rasteretilo odmjeravanja kazne i isti bi samo odlučivao da li je sporazum o priznanji krivnje sačinjen na zakonom predviđen način te isti prihvatao ili odbacio ukoliko je u suprotnosti sa zakonom.

Nije sporno da sud ne bi mogao prihvatiti sporazum o priznanju krivnje ukoliko utvđena kazna ne bi bila u skladu sa zakonom, bilo da je ublažena kazna mimo pravila o ublažavanju kazne, bilo da je izrečena upozoravajuća sankcija kad nisu bili ispunjeni uslovi ili da je izrečena kazna koja se nije mogla izreći za konkretno krivično djelo koje je predmet sporazuma i slično.

U tom slučaju sud bi morao da se bavi i krivično pravnom sankcijom kao sastavnim dijelom sporazuma o priznanju krivnje, jer isti ne bi bio sačinjen u skladu sa zakonom čime bi bilo narušeno načelo zakonitosti o čemu sud vodi računa po službenoj dužnosti.

Bilo da smo pristalice jednog ili drugog pravnog mišljenja, ne smijemo zaboraviti jednu činjenicu, a to je da na osnovu zakona o krivičnom postupku do njegove izmjene ili preciziranja zakonske odredbe u pogledu da li treba sud odlučivati i o krivičnoj sankciji, odluku da li će prihvatiti ili odbaciti sporazum o priznanju krivnje donosi sud, i da se tu konačno završava postupak ukoliko sporazum bude odbačen i da na tu odluku nema pravo ulagati žalbu tužilac, optuženi ili negov branilac.

Gledano u načelu, mišljenja sam da bi sporazum o priznanju krivnje u većini slučajeva trebao da ima precizno određenu kaznu, mada ne isključujem mogućnost da ista bude i okvirno određena, naročito kad je jedino sporna kazna između optužbe i odbrane o kojoj stranke ne mogu postići konačan dogovor, a sporazumjeli su se oko svega drugog, a optuženi pristaje na ovakav sporazum o priznanju krivnje.

Takođe mišljenja sam da bi u većini slučajeva sporazum o priznanju krivnje trebao biti prihvaćen od strane suda, ako ispunjava sve kumulativno postavljene uslove, a samo izuzetno da se odbaci ukoliko sud smatra da se kaznom predviđenom u sporazumu o priznanju krivnje ne postiže svrha kažnjavanja, ali to ne bi smijelo biti pravilo, da sud sporazum o priznanju krivnje cijeni prvenstveno prema dogovorenoj kazni, a ne prema zakonskim uslovima za prihvatanje sporazuma što je u dosadašnjoj praksi čest slučaj.

Ukoliko bi pošli od tumačenja koncepcije „**da sud može sve**“, da može u potpunosti apsolutno odlučivati o sporazumu o priznanju krivnje, kako o uslovima za prihvatanje sporazuma predviđenim u ZKP-u, tako i o kazni koja je određena sporazumom nezavisno od volje stranaka, bez ikavog ograničenja, ova koncepcija, iako moguća u praksi zbog već svih gore iznijetih razloga, a prvenstveno iz razloga što na ovu odluku suda nije dozvoljena žalba, niti je sud u obavezi da ovakvu odluku posebno obrazlaže, možemo doći i do apsurdnih situacija. Moguće je da se odbaci sporazum koji ispunjava sve uslove za prihvatanje, jer sudija smatra da je npr. „kazna predviđena u sporazumu o priznanju krivnje previsoko odmjerenaa“, a da pri tom nije imao u vidu okolnosti koje su rukovodile tužioca, branioca i optuženog da potpišu upravo ovakav sporazum, jer nije provodio glavni pretres kad bi imao u vidu cjelokupnu sliku o samom događaju, olakšavajuće ili otežavajuće okolnosti koje iznosi optužba i odbrana, koje mogu uticati da kazna bude manja ili veća, niti pretres za izricanje krivično pravne sankcije kao što je slučaj kod priznanja krivnje, što nije identična situacija, jer ukoliko sud prihvati sporazum o priznanju krivnje, pretres za izricanje krivično pravne sankcije je kazna predviđena sporazumom o priznanju krivnje, ukoliko je kazna precizno određena ili u okviru odredive kazne predviđene sporazumom o priznanju krivnje.

Ovako ekstezivno tumačenje ovlašćenja suda dovelo bi do situacija da sud može prihvatiti sporazum o priznanju krivnje i optuženom izreći kaznu koja nije predviđena sporazumom, što je nedopustivo jer to nije svrha i cilj ovog instituta, ali u tom slučaju tužiocu i odbrani bi bila dozvoljena žalba, ali ne na krivično pravnu sankciju koju je izrekao sud, jer se žalba ne može uložiti zbog odluke o krivičnoj sankciji, nego zbog povrede krivičnog zakona, kada je sud prekoračio ovlašćenja koja ima po zakonu u pogledu odluke o kazni, uslovnoj osudi, sudskoj opomeni, mjerama bezbjednosti ili oduzimanju imovinske koristi, ili npr. u drugoj situaciji da ne prihvati sporazum o priznanju krivnje koji ispunjava sve uslove da se prihvati.

Sljedeći uslov da bi se zaključio sporazum o priznanju krivnje je da postoji **dovoljno dokaza** o krivnji osumnjičenog odnosno optuženog.

Pitanje

Šta je standard koji se može postaviti da bi se utvrdio da li postoji dovoljno dokaza ?

Da li su to dokazi koji su neophodni da bi se utvrdila osnovana sumnja, veći stepen vjerovatnoće da je učinjeno krivično djelo ili dokazi koji van svake sumnje ukazuju da je učinilac krivičnog djela isto djelo i učinio.

Slično kao i kod priznanja krivnje:

- ako bi bio standard za dokazivanje „**osnovana sumnja**“, postavlja se pitanje zašto je zakonodavac upotrebio termin „dovoljno dokaza“, a ne „osnovana sumnja“,
- a ukoliko bi to bio standard „**dokazi van svake sumnje**“, onda zakonodavac ne bi upotrebio termin „dovoljno dokaza“, već da postoje dokazi koji nesumnjivo ukazuju da je učinjeno krivično djelo od strane optuženog ili nekakvu sličnu formulaciju,
- tako da termin „**dovoljno dokaza**“, treba tumačiti kao dokaze koji upućuju na zaključak da je učinjeno krivično djelo,

to je isti onaj standard koji se koristi i prilikom potvrđivanja optužnice.

Treba napomenuti da ovako postavljen koncept prihvatanja sporazuma o priznanju krivnje prestavlja i kontrolni mehanizam od strane suda, ukoliko se desi da sudija za prethodno saslušanje potvrdi optužnicu ne analizirajući dovoljno dokaze, u smislu da li postoji veći stepen vjerovatnoće koji upućuje na zaključak da je učinjeno krivično djelo.

Imajući u vidu navedeno razlikujemo dvije situacije.

- Ukoliko se sporazum o priznanju krivnje zaključi prije potvrđivanja optužnice, tužilac će morati voditi računa da li ima dovoljno dokaza da je osumnjičeni učinio krivično djelo, da bi sporazum bio prihvaćen od strana suda.

Takođe treba naglasiti da sud ne može razmatrati sporazum o priznanju krivnje prije potvrđivanja optužnice, bez obzira u kojoj fazi krivičnog postupka je isti zaključen jer bez optužnice nema ni presude. Presuda je vezana za optužnicu i može se odnositi samo na lice koje je optuženo i samo na djelo koje je predmet optužbe, sadržane u potvrđenoj, odnosno na glavnom pretresu izmjenjenoj optužnici, mada je u praksi bilo i situacija da se sporazum o priznanju krivnje sa činjeničnim i pravnim opisom krivičnog djela smatra optužnicom i da se isti razmatra i prihvati od strane suda i donese presuda, a da optužnica nije bila podignuta i potvrđena, što je pogrešna praksa, koja nema uporište u zakonu.

- Ukoliko se sporazum o priznanju krivnje zaključi poslije potvrđivanja optužnice, osnovana sumnja je već potvrđena od strane suda, ali bez obzira na tu činjenicu sudija, odnosno vijeće će, kada bude odlučivalo da li treba da prihvati ili odbaci sporazum o priznanju krivnje, ponovno utvrđivati, da li postoji dovoljno dokaza zajedno sa ostalim uslovima koji moraju biti kumulativno ispunjeni.

Koji dokazi predstavljaju „dovoljno dokaza“, cjeniče se od strane suda u svakoj konkretnoj situaciji, i ukoliko dokazi nisu dovoljni da se uspostavi ovaj standard sporazum o priznanju krivnje sud treba odbaciti.

Sudska praksa

Sporazum o priznanju krivnje zaključen u fazi istrage.

OKRUŽNO TUŽILAŠTVO BANJA LUKA

KT-II-100/04.

Banja Luka, 01.07.2005. godine

Okružno tužilaštvo u Banja Luci, Okružni tužilac Miodrag Bajić, osumnjičena Milica Marković, kći Đurađa i majke Stane rođ.12.10.1966. godine u Banja Luci, nastanjena u Banja Luci, ulica Trive Amelice broj 5, nakon pregovora o uslovima priznavanja krivnje na osnovu člana 238. ZKP-a Republike Srpske, zaključili su:

Sporazum o priznanju krivnje

Ovaj sporazum o priznanju krivnje zasniva se na potpunom slaganju Okružnog tužioca Okružnog tužilaštva u Banja Luci Miodraga Bajića i osumnjičene Milice Marković, a kako slijedi:

Član 1.

Osumnjičena Milica Marković priznaje da je:

Tačno neutvrđenog dana u oktobru mjesecu 2003. godine, od nepoznatog lica koje se predstavljalo kao Miloš u Banja Luci nabavila lažnu jedinstvenu carinsku ispravu broj C 3297 od 21.10.2003. godine, sa upisanim mjestom izdavanja Carinska ispostava (CI) Kozarska Dubica, sa podacima da je izvršeno carinjenje teretnog dostavnog vozila marke Opel Vektra 20 I, godina proizvodnje 1998.godina, broj šasije WOLOOOO52P2534049, broj motora RQ0400045, da bi istu upotrijebila kao pravu prilikom registracije ovog vozila kod CJB Banja Luka, podnoseći zahtjev za registraciju motornog vozila dana 29.10.2003. godine zajedno sa lažnom JCI, na osnovu koje lažne JCI je dobila saobraćajnu dozvolu BH 1256100 i reg.tablice 100-K-500, a provjerom u CI Kozarska Dubica utvrđeno je da JCI broj C 3297/03 ne postoji u službenoj evidenciji, jer zadnji dokument u 2003.godini izdat u CI Kozarska Dubica nosi broj C 2978/03.

Dakle, lažnu javnu ispravu upotrijebila kao pravu prilikom registracije putničkog motornog vozila kod CJB Banja Luka.

Čime je učinila krivično djelo falsifikovanja isprave iz člana 377. stav 2. KZ RS.

Član 2.

Okružni tužilac i osumnjičena su saglasni da Osnovni sud u Banja Luci kao stvarno i mjesno nadležan sud osumnjičenoj Milici Marković po podignutoj optužnici za krivično djelo iz člana 1. ovog Sporazuma izrekne krivično-pravnu sankciju:

Kazna zatvora u trajanju od 3 (tri) mjeseca.

Osumnjičena se obavezuje na plaćanje troškova krivičnog postupka, u iznosu od 500,00 KM a koji se odnose na troškove vještačenja vozila i jedinstvene carinske isprave kao i paušala u iznosu koji odredi sud.

Član 3.

Potpisujući ovaj sporazum osumnjičena potvrđuje da je nakon što je upoznata sa sadržajem sporazuma o priznanju krivnje, izjavu o priznanju krivnje iz člana 1. ovog sporazuma dala dobrovoljno, svjesno i sa razumijevanjem i da na potpisivanje ovog sporazuma nije prisiljena od bilo koga te da je svjesna i razumije značenje priznanja krivnje po ovom sporazumu, kao i da se sporazumom o priznanju krivnje odriče prava na sudjenje i da ne može uložiti žalbu na krivično-pravnu sankciju koja će joj se izreći.

Takodjer osumnjičena je upoznata i sa mogućim posljedicama uključujući posljedice vezane za imovinsko-pravni zahtjev, kao i troškove krivičnog postupka koje je dužana nadoknaditi po odluci suda.

Član 4.

Osumnjičena se obavezuje da će iznijeti istinito svjedočenje o licu koje je upotrijebilo ličnu kartu osumnjičene i na osnovu iste napravilo lažnu JCI ukoliko tužilaštvo ili sama osumnjičena naknadno utvrde identitet ovog lica.

Ukoliko osumnjičena na bilo koji način prekrši ovaj sporazum o priznanju krivnje isti će se staviti van snage, a prvenstveno se odnosi na svjedočenje protiv lica koje je napravilo Jedinstvenu carinsku ispravu na osnovu lične karte Milice Marković.

Član 5.

Ovaj sporazum o priznanju krivnje zaključen je u Banja Luci dana 01.07.2005. godine i sastoji se od 5 (pet) istovjetnih primjeraka od kojih osumnjičena zadržava jedan primjerak, dok preostale primjerke zadržava okružni tužilac za potrebe krivičnog postupka.

Optužena,

Okružni tužilac

Milica Marković

Miodrag Bajić

Sporazum o priznanju krivnje zaključen nakon podizanja i potvrđivanja optužnice.

OKRUŽNO TUŽILAŠTVO BANJA LUKA

KT-II-100/04.

Banja Luka, 01.02.2005. godine

Okružno tužilaštvo u Banja Luci, Okružni tužilac Miodrag Bajić, optužena Jovana Janković, kći Milana i majke Joke rođ.12.05.1969. godine u Banja Luci, nastanjena u Banja Luci, ulica Milana Brankovića broj 5, nakon pregovora o uslovima priznavanja krivnje na osnovu člana 238. ZKP-a Republike Srpske, zaključili su:

Sporazum o priznanju krivnje

Ovaj sporazum o priznanju krivnje zasniva se na potpunom slaganju Okružnog tužioca Okružnog tužilaštva u Banja Luci Miodraga Bajića i optužene Jovane Janković, a kako slijedi:

Član 1.

Optužena Jovana Janković priznaje da je počinila krivično djelo Pronevjere iz člana 348. stav 1. KZ RS, za koje je optužena optužnicom Okružnog tužilaštva u Banja Luci broj: KT-II-100/04 od 03.11.2004. godine, potvrđene od strane sudije za prethodno saslušanje Osnovnog suda u Banja Luci dana 07.12.2004. godine, pod brojem KPS-36/04.

Član 2.

Okružni tužilac i optužena su saglasni da Osnovni sud u Banja Luci kao stvarno i mjesno nadležan sud optuženoj Jovani Janković po podignutoj optužnici za krivično djelo iz člana 1. ovog sporazuma izrekne krivično-pravnu sankciju:

Kazna zatvora u trajanju od 3 (tri) mjeseca.

Optužena se obavezuju na plaćanje troškova krivičnog postupka i paušala u iznosu koji odredi sud.

Član 3.

Optužena Jovana Janković je izvršila uplatu novčanog iznosa od 10.000,00 KM za koje je tereti optužnica broj:KT-II-100/04 od 03.11.2004. godine, na račun oštećenog o čemu postoje uplatnice koje je optužena predala tužilaštvu prije zaključenja ovog sporazuma, tako da je oštećeni sa imovinsko pravnim zahtjevom u potpunosti namiren o čemu postoji i izjava oštećenog „Telekom“, Republike Srpske, data u formi podneska

koji je dostavljen Okružnom tužilaštvu u Banja Luci pod internim brojem 5842/04 od 30.12.2004. godine.

Član 4.

Potpisujući ovaj sporazum optužena potvrđuje da je nakon što je upoznata sa sadržajem sporazuma o priznanju krivnje, izjavu o priznanju krivnje iz člana 1. ovog sporazuma dala dobrovoljno, svjesno i sa razumijevanjem i da na potpisivanje ovog sporazuma nije prisiljena od bilo koga te da je svjesna i razumije značenje priznanja krivnje po ovom sporazumu kao i da se sporazumom o priznanju krivnje odriče prava na sudjenje i da ne može uložiti žalbu na krivično-pravnu sankciju koja će joj se izreći.

Optužena je upoznata i sa mogućim posljedicama uključujući posljedice vezane za imovinsko pravni zahtjev, kao i troškove krivičnog postupka koje je dužana nadoknaditi po odluci suda.

Član 5.

Ukoliko optužena na bilo koji način prekrši ovaj sporazum o priznanju krivnje isti će se staviti van snage.

Član 6.

Ovaj sporazum o priznanju krivnje zaključen je u Banja Luci dana 01.07.2005. godine i sastoji se od 5 (pet) istovjetnih primjeraka od kojih optužena zadržava jedan primjerak, dok preostale primjerke zadržava okružni tužilac za potrebe krivičnog postupka.

Optužena,

Okružni tužilac

Jovana Janković

Miodrag Bajić

1.4. Prihvatanje ili odbacivanje sporazuma o priznanju krivnje od strane suda

Ukoliko se zaključi sporazum o priznanju krivnje prije potvrđivanja optužnice u fazi istrage koji mora u tom slučaju da sadrži činjenični opis i pravnu kvalifikaciju krivičnog djela, odnosno kad tužilac u toku istrage smatra da postoji dovoljno dokaza iz kojih proizilazi osnovana sumnja da je osumnjičeni učinio krivično djelo, pripremiće optužnicu sa činjeničnim opisom i pravnom kvalifikacijom krivičnog djela kao u sporazumu o priznanju krivnje, a zatim istu zajedno sa sporazumom o priznanju krivnje i dokazima uputiti sudiji za prethodno saslušanje.

Ukoliko se sporazum o priznanju krivnje zaključi nakon potvrđivanja optužnice tad isti mora da sadrži broj i datum optužnice koja je podignuta od strane tužilaštva, kao i druge potrebne podatke da bi se znalo tačno za koje krivično djelo se zaključuje

sporazum o priznanju krivnje sa optuženim, a naročito u slučaju da se protiv optuženog vodi više krivičnih postupaka, za više krivičnih djela kod istog suda.

Ukoliko dođe do zaključenja sporazum o priznanju krivnje bilo u fazi istrage ili nakon potvrđivanja optužnice započinje treća faza ovog instituta, prihvatanje ili odbacivanje sporazum o priznanju krivnje.

Prilikom razmatranja sporazuma o priznanju krivnje sud provjerava:

- da li je do sporazuma o priznanju krivnje došlo dobrovoljno, svjesno i sa razumjevanjem, kao i nakon upoznavanja o mogućim posljedicama koje proističu iz zaključenog sporazuma o priznanju krivnje, uključujući posljedice vezane za troškove krivičnog postupka i imovinsko pravni zahtjev oštećenog.
- da li postoji dovoljno dokaza o krivnji osumnjičenog odnosno optuženog.
- da li osumnjičeni odnosno optuženi razumije da se sporazumom o priznanju krivnje odriče prava na suđenje i da ne može uložiti žalbu na krivično pravnu sankciju koja će mu se izreći.

Ukoliko sud smatra da su kumulativno ispunjeni uslovi za prihvatanje sporazuma o priznanju krivnje, prihvatiće isti, a zatim unijeti u zapisnik izjavu osumnjičenog da je kriv, istovremeno će odrediti datum održavanja pretresa za izricanje krivično pravne sankcije predviđene sporazumom, po mogućnosti odmah, a najkasnije u roku od tri dana.

Na pretresu za izricanje krivično pravne sankcije predviđene sporazumom o priznanju krivnje, sud će ukoliko smatra da su ispunjeni svi uslovi za prihvatanje sporazuma o priznanju krivnje isti prihvatiti zajedno sa krivično pravnom sankcijom predviđenu sporazumom o priznanju krivnje, izreći presudu, optuženom za krivično djelo predviđeno optužnicom i izreći krivično pravnu sankciju predviđenu sporazumom o priznanju krivnje.

Ukoliko sud smatra da ne postoje uslovi da se prihvati sporazum o priznanju krivnje, isti će odbaciti sa kratkim obrazloženjem i to konstatovati u zapisniku.

U tom slučaju priznanje dato pred sudijom za prethodno saslušanje ili vijećem ne može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

S obzirom da postoji neodređena zakonska formulacija kojom odlukom sud prihvata ili odbacuje sporazum o priznanju krivnje, a imajući u vidu da se odluke u krivičnom postupku donose u obliku presude, rješenja i naredbe, znajući u kom slučaju se donose presude, a u kom slučaju naredbe, prihvatanje ili odbacivanje sporazuma o priznanju krivnje od strane suda moguće je učiniti jedino rješenjem koje se donosi na zapisnik.

U rješenju u kojem se odlučuje o sporazumu o priznanju krivnje navodi se da li se sporazum o priznanju krivnje prihvata ili se odbacuje sa kratkim razlozima za ovakvo postupanje suda.

Na rješenje o odbacivanju sporazuma o priznanju krivnje žalba nije dozvoljena, jer se radi o procesnom rješenju koje se donosi na zapisnik na koje stranke nemaju prava ulagati žalbu.

O rezultatima pregovanja o krivnji sud će obavijestiti oštećenog.

Pitanje

Da li će sud obavijestiti oštećenog u slučaju ako prihvati kao i u slučaju ako ne prihvati sporazum o priznanju krivnje ?

Imajući u vidu zakonsku formulaciju, iz iste proizilazi da će sud obavijestiti oštećenog bilo u slučaju da prihvati sporazum o priznanju krivnje, kao i u slučaju da isti odbaci, mada gledano sa praktičnog aspekta ukoliko sud odbaci sporazum o priznanju krivnje isti ne proizvodi nikakvo pravno dejstvo, bilo u krivično pravnom ili građansko pravnom smislu, tako da je u ovom slučaju obavještenje oštećenom nepotrebno, za razliku ukoliko sud prihvati sporazum o priznanju krivnje, kada je ovakvo obavještenje neophodno da bi oštećeni znao ishod krivičnog postupka, postavio imovinsko pravni zahtjev, odnosno isti rješavao u parničnom postupku.

1.5. Žalba na odluku suda o prihvatanju ili odbacivanju sporazuma o priznanju krivnje

Kao što je već gore iznijeto žalba na odluku suda o odbacivanju sporazuma iz bilo kojeg razloga nije dozvoljena pa se nameće logično pitanje, da li je žalba dozvoljena u slučaju da sud prihvati sporazum o priznanju krivnje i donese presudu na osnovu istog.

Ukoliko sud smatra da su ispunjeni svi uslovi za prihvatanje sporazuma o priznanju krivnje prihvatit će isti, što će konstatovati rješenjem na zapisniku i odrediti pretres za izricanje krivično pravne sankcije predviđene sporazumom u zakonski predviđenom roku. Nakon održavanja pretresa donijeće presudu sa činjeničnim i pravnim opisom krivičnog djela iz optužnice, i izreći krivično pravnu sankciju predviđenu sporazumom o priznanju krivnje.

Imajući ovo u vidu možemo zaključiti slijedeće:

Žalba na krivično pravnu sankciju predviđenu sporazumom nije dozvoljena, o čemu postoji izričita zakonska zabrana, o čemu se optuženi poučava još prilikom zaključenja sporazuma o priznanju krivnje.

U slučaju da optuženi uloži žalbu na krivično pravnu sankciju ista bi se morala od strane suda odbaciti kao nedozvoljena.

Pitanje

**Da li optuženi može uložiti žalbu po drugim osnovama:
zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka,
zbog povrede krivičnog zakona,
zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja,
zbog oduzimanja imovinske koristi,
troškovima krivičnog postupka,
imovinsko pravnom zahtjevu,
zbog odluke o objavljivanju presude putem sredstava javnog informisanja?**

Ukoliko je sporazum o priznanju krivnje regulisao i oduzimanje imovinske koristi, objavljivanje presude putem sredstava javnog informisanja, odluku o imovinsko pravnom zahtjevu kao i o troškovima krivičnog postupka, pa sud prihvati ovakav sporazum po ovom osnovu ne može se uložiti žalba, odnosno u slučaju da ista ipak bude uložena istu bi trebalo odbiti kao neosnovanu.

Takođe, optuženi ne bi mogao uložiti žalbu ni zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, jer je optuženi nedvosmisleno priznao krivnju i svjesno se odrekao prava na suđenje, a bez suđenja i provođenja dokaznog postupka kao njegovog bitnog dijela, nema ni utvrđivanja činjeničnog stanja niti pobijanja presude po ovom žalbenom osnovu.

S obzirom da žalba po ostalim osnovama nije izričito isključena, gdje je pravo na žalbu zagarantovano i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, žalbu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka kao i zbog povrede krivičnog zakona je moguće uložiti, mada ovakva žalba teško može uticati na promjenu odluke suda o postojanju krivičnog djela i krivičnoj odgovornosti.

Bez provođenja krivičnog postupka u pravilu nema ni bitnih povreda odredaba krivičnog postupka mada nije nemoguće, da je npr. sud bio nepropisno sastavljen, ili je u izricanju presude učestvovao sudija koji nije učestvovao na glavnom pretresu ili je izuzet od suđenja ili sudija koji se morao izuzeti, ukoliko je pretres održan bez lica čije je prisustvo na glavnom pretresu obavezno, ako je povrijeđeno pravo na odbranu, ako je sud povrijedio propise krivičnog postupka o postojanju odobrenja nadležnog organa, i slično.

Slična je situacija i kad postoje povrede krivičnog zakona:

Da li je djelo za koje se optuženi goni krivično djelo, da li postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost ili krivično gonjenje, da li je nastupila zastarjelost, da li se radi o presuđenoj stvari, da li je pogrešno primjenjen zakon, da li je odlukom o kazni, mjeri bezbjednosti ili oduzimanje imovinske koristi prekoračeno ovlašćenje koje ima sud po zakonu, i da li su pravilno primjenjene odredbe o uračunjavanju pritvora i izdržane kazne.

Takođe ne treba zanemariti da je izjavljivanje žalbe moguće i u slučaju odmjerenja kazne osuđenom licu kada je predmet pobijanja kazne jedinstvena kazna

koja je izrečena osuđenom licu po osnovu ranije presude a po kojoj nije započelo izdržavanje kazne.

Iako u zakonu postoji odredba da optuženi ne može uložiti žalbu na krivično pravnu sankciju ovo pravo nije nijednom zakonskom odredbom uskraćeno tužiocu pa se postavlja pitanje da li tužilac može izjaviti žalbu zbog odluke o krivično pravnoj sankciji.

Imajući u vidu jednakost stranaka u postupku kao i pravo na pravično suđenje, koje je regulisano Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, koja bi se u ovom slučaju morala direktno primjeniti i koja ima prednost u odnosu na sve zakonske propise došli bi smo do jasnog zaključka, da tužilac pošto je prethodno zaključio sporazum o priznanju krivnje na određenu kaznu, pa sud zatim prihvatio ovakav sporazum, ne bi mogao izjaviti žalbu zbog odluke o krivično pravnoj sankciji, tako da bi ovakvu žalbu ukoliko bi bila uložena od strane tužioca, kao i u slučaju kada to učini optuženi, trebalo odbaciti kao nedozvoljenu.

Primjer iz sudske prakse

Presuda na osnovu prihvaćenog sporazuma o priznanju krivnje

OSNOVNI SUD U PRNJAVORU

BROJ: K-79/05.

Dana: 14.6.2005. godine

U IME REPUBLIKE SRPSKE

Osnovni sud u Prnjavoru, po sudiji Sabljic Milanu, kao sudiji pojedincu, uz sudjelovanje zapisničara Njezić Vesne, u krivičnom predmetu protiv optuženog Mirković Miroslava, zbog krivičnog djela, Pronevjere iz čl. 348. stav 1 Krivičnog zakona RS, pokrenutom optužnicom Okružnog tužilaštva Banja Luka broj Kt-II-87/05 od 16.5.2005. godine, nakon održanog pretresa za izricanje krivično pravne sankcije, u prisustvu optuženog Mirković Miroslava i tužioca Salić Slobodana, dana 14.6.2005. godine, donio je i javno objavio slijedeću:

P R E S U D U

OPTUŽENI MIRKOVIĆ MIROSLAV, sin Ivana i Janje Kava, rođen 17.7.1981. godine u Prnjavoru, stalno nastanjen u Hrvacánina, opština Prnjavor, po nacionalnosti Ukrajinac, državljanin RS i BiH, sa završenom srednjom poljoprivrednom školom, po zanimanju veterinarski tehničar, oženjen, otac jednog mlđb. djeteta, vojsku služio

2000/2001. godine na Manjači, vodi se u VE MO Prnjavor, lošeg imovnog stanja, neosudjivan, ne vodi se drugi krivični postupak.

KRIV JE

Što je,

U vremenskom periodu od 1.1.2004. godine do 1.4.2005. godine u Pnjavoru radeći u AD Veterinarska stanica II Prnjavor, Ambulanta Ilova Gornja, na poslovima i zadacima veterinarskog tehničara, a materijalno zadužen veterinarskim lijekovima, u namjeri da sebi pribavi protivpravnu imovinsku korist uzeo i prisvojio lijekova i novca u iznosu od 2.155,80 KM, a koliko je oštećena AD „Veterinarska stanica“ Prnjavor.

Dakle, protivpravno prisvojio novac i pokretne stvari koje su mu povjerene u radu, čime je, počinio krivično djelo pronevjere iz čl. 348. stav 1 KZ RS,

pa mu sud na osnovu čl. 348 stav 1 KZ RS, a uz primjenu čl. 5, 28, 31, 37, te čl. 46 i 47 KZ RS, izriče:

USLOVNU OSUDU

Kojom mu se utvrđuje kazna zatvora u trajanju od 6 (šest) mjeseci i istovremeno se određuje da se kazna zatvora neće izvršiti ako optuženi u roku od 1 (jedne) godine ne počini neko novo krivično djelo.

Obavezuje se optuženi da na ime troškova krivičnog postupka, u korist Budžetskih sredstava uplati iznos od 150,00 KM, u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude.

O b r a z l o ž e n j e

Okružno tužilaštvo Banja Luka je podnijelo optužnicu broj Kt-II-87/05 od 16.5.2005. godine protiv optuženog Mirković Miroslava, zbog krivičnog djela pronevjere iz čl. 348. stav 1 KZ RS, počinjenog na način opisan u izreci presude.

Optuženi i tužilac zaključili su dana 14.6.2005. godine sporazum o priznanju krivnje, kojim je optuženi priznao izvršenje navedenog krivičnog djela, a tužilac prihvatio da se optuženom izrekne uslovna osuda, kojom će se optuženom utvrditi kazna zatvora u trajanju od 6 (šest) mjeseci, te odrediti vrijeme provjeravanja od jedne godine.

Razmatrajući sporazum o priznanju krivnje, sud je utvrdio da je optuženi isti prihvatio dobrovoljno, svjesno i s razumjevanjem, da je prethodno upoznat sa zaprećenom kaznom za ovo krivično djelo, da je prije potpisivanja sporazuma upozoren na posledice prihvatanja sporazuma, koje se odnose na imovinsko pravni zahtjev, troškove postupka, odricanje od sudjenja i nemogućnosti ulaganja žalbe u odnosu na krivično pravnu

sankciju. Sud je također utvrdio da tužilac raspolaže sa dovoljno dokaza o krivnji optuženog zbog čega je sporazum u cjelini prihvatilo.

U skladu sa sporazumom sud je optuženom izrekao uslovnu osudu kojom mu je utvrdio kaznu zatvora u trajanju od 6 mjeseci i istovremeno odredio da se ista neće izvršiti ako optuženi u roku od 1 godine ne učini novo krivično djelo.

Imajući u vidu činjenice koje se odnose na ličnost optuženog, te njegovo ponašanje nakon izvršenog krivičnog djela, da je optuženi priznao izvršenje krivičnog djela, da je izrazio iskreno kajanje zbog izvršenog krivičnog djela, te da je u cjelosti namirio štetu oštećenom, da u dosadašnjem životu nije pokazao sklonost ka vršenju krivičnih djela jer do sada nije osudjivan, sud smatra da nije neophodno njegovo bezuslovno kažnjavanje i da će visina utvrđene kazne sa određenim rokom provjeravanja uticati na optuženog da više ne čini krivična djela, te da će se sa ovakvom krivičnom sankcijom ostvariti svrha kažnjavanja, kako sa aspekta generalne tako i sa aspekta specijalne prevencije a u skladu sa čl. 28 KZ RS.

Članom 99 stav 1 ZKP-a RS je određeno da će sud kada optuženog oglasi krivim u presudi izreći da je optuženi dužan da naknadi troškove krivičnog postupka.

Troškovi krivičnog postupka odnose se na paušalni iznos, koji je sud u smislu čl. 96 stav III ZKP-a RS odredio s obzirom na trajanje i složenost krivičnog postupka i imovno stanje optuženog, tako da je obavezao optuženog da plati troškove krivičnog postupka u iznosu od 150,00 KM.

Zbog navedenih razloga sud je odlučio kao u izreci presude.

Zapisničar

Sudija

Vesna Nježić

Milan Sabljčić

PRAVNA POUKA: Protiv ove presude optuženi ne može izjaviti žalbu na krivično pravnu sankciju (čl. 238 stav IV tačka v, ZKP-a RS).

PROVJERITE SEBE

Test pitanja

1. Tužilac i optuženi zaključili su sporazum o priznanju krivnje zbog krivičnog djela Pronevjere, u kom su dogovorili krivičnu sankciju, uslovnu osudu kojom je utvrđena kazna zatvora u trajanju od 6 (šest) mjeseci i vrijeme provjeravanja od

- 2 (dvije) godine. Prije zaključenja sporazuma o priznanju krivnje optuženi je vratio oštećenoj pronevjereni iznos novca.
Postoji dovoljno dokaza o krivnji optuženog, a sud se uvjerio da je do sporazuma došlo dobrovoljno, svjesno i sa razumijevanjem.
- a. Sud će prihvatiti sporazum o priznanju krivnje,
 - b. Sud neće prihvatiti sporazum o priznanju krivnje,
2. Tužilac i optuženi su zaključili sporazum o priznanju krivnje ali prilikom razmatranja sporazuma od strane suda optuženi izjavljuje da nije razumio pravnu prirodu sporazuma i da se sa istim odriče prava na sudjenje iako je pristao na krivičnu sankciju predviđenu sporazumom.
- a. Sud će prihvatiti sporazum o priznanju krivnje,
 - b. Sud neće prihvatiti sporazum o priznanju krivnje,
3. Tužilac i optuženi su zaključili sporazum o priznanju krivnje. Prilikom razmatranja sporazuma optuženi izjavljuje da ne pristaje na krivičnu sankciju, kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) mjeseci i da je spreman ostati kod priznanja krivnje i prihvatiti sporazum o priznanju krivnje ako bi ova kazna zatvora bila zamijenjena uslovnom osudom, gdje bi se utvrdila kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i vremenom provjeravanja od 4 (četiri) godine
- a. Sud će prihvatiti sporazum o priznanju krivnje,
 - b. Sud neće prihvatiti sporazum o priznanju krivnje
4. Tužilac i optuženi su zaključili sporazum o priznanju krivnje. Prilikom razmatranja sporazuma o priznanju krivnje optuženi i dalje izjavljuje da je kriv i da pristaje na krivičnu sankciju predviđenu sporazumom, ali ističe da činjenično stanje navedeno u sporazumu ne odgovara u potpunosti onom kako se događaj desio, jer ne sadrži opis događaja da je oštećeni prvo napao optuženog a zatim ne spori da se događaj odigrao onako kako se to opisuje u sporazum.
- a. Sud će prihvatiti sporazum o priznanju krivnje,
 - b. Sud neće prihvatiti sporazum o priznanju krivnje
5. Tužilac i optuženi su zaključili sporazum o priznanju krivnje. Sud je prihvatio sporazum o priznanju krivnje pošto je prethodno utvrdio da za to postoje svi uslovi. Optuženi je uložio žalbu na presudu na krivično-pravnu sankciju koja mu je izrečena.
- a. Sud će odbaciti žalbu kao nedozvoljenu.
 - b. Sud će odbiti žalbu kao neosnovanu.

TAČNI ODGOVORI:**1. Na pitanje broj 1.**

Tačan odgovor je pod: (a.)

Pojašnjenje odgovora:

Ukoliko je sporazum zaključen dobrovoljno, svjesno i sa razumijevanjem i postoji dovoljno dokaza o krivnji optuženog sud će prihvatiti sporazum o priznanju krivnje ukoliko smatra da su ispunjeni svi zakonski uslovi za prihvatanje istog.

2. Na pitanje broj 2.

Tačan odgovor je pod:(b.)

Pojašnjenje odgovora:

Da bi sud prihvatio sporazum o priznanju krivnje isti mora od strane optuženog biti zaključen dobrovoljno, svjesno i sa razumijevanjem. U konkretnoj situaciji optuženi nije razumio da se zaključenjem sporazuma odriče prava na sudjenje što je dovoljan razlog da se sporazum ne prihvati od strane suda.

3. Na pitanje broj 3.

Tačan odgovor je pod:(b.)

Pojašnjenje odgovora:

Priznanje krivnje mora biti jasno i nedvosmisleno i ne može biti dato pod određenim uslovima, kakve ovde postavlja optuženi da će priznati krivnju, ali pod uslovom da mu se umjesto zatvorske kazne izrekne uslovna osuda, a u protivnom poriče krivnju bez obzira što je potpisao sporazum, tako da u ovom slučaju ne postoji volja optuženog da zaključi ovakav sporazum o priznanju krivnje kakav je dostavljen sudu te iz istog razloga sud ga ne može prihvatiti.

4. Na pitanje broj 4.

Tačan odgovor je pod: (b.)

Pojašnjenje odgovora:

Priznanje krivnje mora biti nedvosmisleno, ne smije ostavljati sumnju u opis činjeničnog događaja, pogotovo kao u konkretnom slučaju kada bi se moglo raditi o nužnoj odbrani od strane optuženog, tako da u ovom slučaju nema dovoljno dokaza o krivnji optuženog u kojem slučaju sud ne može prihvatiti sporazum o priznanju krivnje.

5. Na pitanje broj 5.

Tačan odgovor je pod: (a.)

Pojašnjenje odgovora:

Na krivično pravnu sankciju ne može se uložiti žalba što je izričito propisano zakonom tako da žalbu treba odbaciti kao nedozvoljenu.

PODMODUL III KAZNENI NALOG

1. ZAKONSKA REGULATIVA

Zakon o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine ovaj institut obradio je u članovima: 334, 335, 336, 337, 338 i 339.

Član 334. Opšta odredba

1. Za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora do pet godina ili novčanom kaznom kao glavnom kaznom, a za koje je prikupio dovoljno dokaza koji pružaju osnov za tvrdnju da je osumnjičeni učinio krivično djelo, tužilac može u optužnici zatražiti od suda da izda kazneni nalog u kom će optuženom izreći određenu krivičnopravnu sankciju ili mjeru bez provođenja glavne rasprave.
2. Tužilac može da zatraži izricanje jedne ili više od sljedećih krivičnopravnih sankcija ili mjera : novčane kazne, uslovne osude i oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom ili oduzimanja predmeta.
3. Izricanje novčane kazne može se zatražiti u visina koja ne može biti veća od 50.000 KM.

Član 335. Neprihvatanje zahtjeva za izdavanje kaznenog naloga

1. Sudija će odbaciti zahtjev za izdavanje kaznenog naloga ako ustanovi da postoji osnov za spajanje postupka iz člana 25. ovog zakona, ako se radi o krivičnom djelu za koje se takav zahtjev ne može postaviti ili ako je tužilac zatražio izricanje krivičnopravne sankcije ili mjere koja po zakonu nije dopuštena.
2. O žalbi tužioca protiv rješenja o odbačaju odlučuje vijeće iz člana 24. stav 6. ovog zakona u roku od 48 časova.
3. Ako sudija smatra da podaci u optužnici ne pružaju dovoljno osnova za izdavanje kaznenog naloga ili da se prema tim podacima može očekivati izricanje neke druge krivične sankcije ili mjere, a ne one koju je zatražio tužilac, postupit će sa optužnicom kao da je podnijeta na potvrdu i proslijediti je u dalji postupak, u skladu s ovim zakonom.

Član 336.**Prihvatanje zahtjeva za izdavanje kaznenog naloga**

1. Ako se složi sa zahtjevom za izdavanje kaznenog naloga, sudija će potvrditi optužnicu i zakazati saslušanje optuženog.
2. Prilikom saslušanja sudija će:
 - a. utvrditi da li je ispoštovano pravo optuženog da ga zastupa branilac,
 - b. utvrditi da li je optuženi razumio optužnicu i zahtjev tužioca za izricanje krivičnopravne sankcije ili mjere,
 - c. upoznati optuženog sa dokazima koje je prikupio tužilac i pozvati ga na davanje izjave o predloženim dokazima,
 - d. pozvati optuženog da se izjasni o krivnji,
 - e. pozvati optuženog da se izjasni o predloženog krivičnopravnoj sankciji ili mjeri.

Član 337.**Izdavanje kaznenog naloga**

1. Ako optuženi izjavi da nije kriv ili stavi prigovor na optužnicu, sudija će zakazati glavni pretres u roku od 30 dana ili proslijediti optužnicu na dalji postupak, u skladu sa ovim zakonom.
2. Ako optuženi izjavi da je kriv i da prihvata krivičnopravnu sankciju ili mjeru predloženu u optužnici, sudija će prvo utvrditi krivnju i onda presudom izdati kazneni nalog u skladu s optužnicom.

Član 338.**Sadržaj presude kojom se izdaje kazneni nalog i pravo na žalbu**

1. Presuda kojom se izdaje kazneni nalog sadrži podatke iz člana 285. ovog zakona.
2. U obrazloženju presude iz stava 1. ovog člana ukratko se navode razlozi koji opravdavaju izricanje presude kojom se izdaje kazneni nalog.
3. Protiv presude iz stava 1. ovog člana dopuštena je žalba u roku od osam dana od dana dostavljanje presude .

Član 339.**Dostavljanje presude kojom se izdaje kazneni nalog**

1. Presuda kojom se izdaje kazneni nalog dostavlja se optuženom, njegovom braniocu i tužiocu.
2. Plaćanje novčane kazne prije isteka roka za podnšenje žalbe ne smatra se odricanje od prava na žalbu.

- Zakon o krivičnom postupku Republike Srpske

ovaj institut obradio je u članovima 340, 341, 342, 343, 344 i 345.

- Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

ovaj institut obradio je u članovima 350, 351, 352, 353, 354 i 355.

- Zakon o krivičnom postupku Brčko Distrikta

ovaj institut obradio je u članovima 334, 335, 336, 337, 338 i 339.

2. OPŠTA ODREDBA

Kazneni nalog je novi institut u našem procesnom zakonodavstvu svrstan u posebne postupke, koga poznaju svi zakoni o krivičnim postupcima koji su na snazi u Bosni i Hercegovini, a osnovna svrha uvođenja ovog instituta kao i kod priznanja krivnje i sporazuma o priznanju krivnje, je ubrzanje krivičnog postupka, iz razloga jer se ne provodi glavni pretres, postupak se maksimalno pojednostavljuje, a istovremeno se od strane suda provjerava da li su ispunjeni uslovi za prihvatanje kaznenog naloga, tako da je ovaj postupak jednako dobar kao i redovan krivični postupak.

Postoje i određene razlike u odnosu na priznanje krivnje i sporazum o priznanju krivnje koje su karakteristične za ovaj institut.

Kazneni nalog se može predložiti u slučaju da je za krivično djelo propisana kazna zatvora do pet godina ili novčana kazna kao glavna kazna, što znači da postoje zakonska ograničenja za koja krivična djela se može predložiti izricanje kaznenog naloga, a to su manje opasna, odnosno lakša krivična djela iz nadležnosti sudije pojedinca.

Pored ovog uslova potrebno je de postoji dovoljno dokaza koji pružaju osnov za tvrdnju da je osumnjičeni učinio krivično djelo.

Šta prestavlja dovoljno dokaza?

Standard „Dovoljno dokaza“, treba tumačiti kao dokaze koji upućuju na zaključak da je učinjeno krivično djelo, to je isti onaj standard koji se koristi i prilikom potvrđivanja optužnice, a što je već preciznije objašnjeno kod priznanja krivnje i sporazuma o priznanju krivnje kada je bilo riječi o standardu „Dovoljno dokaza“.

Ukoliko su ispunjena ova dva uslova tužilac u optužnici može zatražiti od suda da izda kazneni nalog u kojem će optuženom izreći određenu krivičnu sankciju ili mjeru bez provođenja glavnog pretresa.

U optužnici kojom se traži izdavanje kaznenog naloga, tužilac može zatražiti izricanje jedne ili više krivičnih sankcija ili mjera s tom razlikom da postoje određena ograničenja za primjenu istih.

U optužnici se sa prijedlogom za izdavanje kaznenog naloga može predložiti izricanje jedne od slijedećih krivičnih sankcija:

- novčane kazne,
- uslovne osude,
- sudske opomene,
- oduzimanje imovinske koristi ili oduzimanje predmeta.

Prilikom predlaganja novčane kazne postoji zakonsko ograničenje u pogledu maksimalne visine kazne. Izricanje novčane kazne može zatražiti u visini koja ne može biti veća od 50.000,00 KM, dok se u pogledu minimalne novčane kazne primjenjuje opšti minimum za izricanje novčane kazne.

Kaznenim nalogom ne može se tražiti izricanje kazne zatvora jer za isto ne postoji zakonski osnov, a svrha ovog instituta je da sud i tužilaštvo rasterete suđenja u manje složenim, jednostavnijim postupcima i manje društveno opasnim krivičnim djelima, što nije slučaj kad se izriče kazna zatvora učiniocima krivičnih djela.

O optužnici sa prijedlogom da se izda kazneni nalog odlučuje sudija pojedinac što je takođe jedna od karakteristika ovog instituta, tako da pored toga što se izbjegava provođenje glavnog pretresa i maksimalno ubrzava krivični postupak, štede se i ljudski resursi, jer ovaj postupak završava jedan sudija, jer sudija pojedinac u prvom stepenu sudi u krivičnim postupcima za krivična djela za koja je propisana novčana kazna kao glavna kazna ili kazna zatvora do pet godina.

Primjer iz sudske prakse

*Optužnica sa kaznenim nalogom za izricanje novčane kazne i mjere bezbjednosti
oduzimanje predmeta.*

*BOSNA I HERCEGOVINA**FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE**KANTON SARAJEVO**KANTONALNO TUŽILAŠTVO**KANTONA SARAJEVO**Broj: KT-223/04**Sarajevo, 23.03.2005. godine**OPĆINSKOM SUDU SARAJEVO**- Sudiji za prethodno saslušanje –**SARAJEVO*

*Na osnovu čl.45. st.2 tač.g). i čl.241. i čl.242. ZKP-a F BiH, **podizem:***

OPTUŽNICU***Protiv:***

***AHMIĆ DENISA**, sin Ahmeta i majke Vasvije rođene Nuhić, rođen 04.11.1978. godine u Sarajevu, općina Centar, stalno nastanjen u Sarajevu, ul. Hendek broj 13, općina Stari Grad, po zanimanju grafički tehničar, zaposlen, JMBG 0411978173526, Bošnjak, državljanin BiH, oženjen, otac troje djece, ranije osuđivan.*

Što je:

Dana 15.09.2004. godine oko 17,50 sati u Sarajevu ul. Fra Grge Matića br.22, općina Stari Grad, neovlašteno posjedovao tri PVC šprice i jednu metalnu naborjelu kašiku sa tragovima materije koja sadrži psihoaktivne komponente, opojne droge heroin, koji je pod međunarodnom kontrolom opojnih droga.

Dakle, neovlašteno posjedovao opojnu drogu.

Čime je počinio krivično djelo posjedovanja i omogućavanja uživanja opojnih droga iz čl.239. st.3 KZ-a FBiH.

U smislu čl.350. st.1 ZKP-a FBiH, stavljam sudu zahtjev da izda slijedeći:

KAZNENI NALOG

Osumnjičenom AHMIĆ DENISU, zbog krivičnog djela posjedovanja i omogućavanja uživanja opojnih droga iz čl.239. st.3. KZ F BiH, a uz primjenu odredaba čl.47. i čl.50 st.1 i 51. tač. f.) KZ FBiH, se izriče:

NOVČANA KAZNA

U iznosu od 350,00 KM (tristotinepedeset konvertibilnih maraka), koju je dužan platiti u roku od 15 (petnaest) dana po pravomoćnosti presude.

Ukoliko novčana kazna ne bude plaćena u roku od 15 (petnaest) dana, ista se ima zamijeniti kaznom zatvora, tako što će se za svakih započetih 50 (pedeset) KM novčane kazne odrediti 1 (jedan) dan zatvora.

Na osnovu člana 239. stav 4. a u vezi sa članom 78. KZ-a FBiH, od osumnjičenog se oduzimaju tri PVC šprice sa tragovima opojne droge heroin i jedna metalna nagorjela kašika sa tragovima opojne droge heroin.

Na osnovu čl. 202. st.1. ZKP FBiH, optuženi je dužan nadoknaditi troškove krivičnog postupka, na ime paušala koji odredi sud.

REZULTATI ISTRAGE:

Rezultati istrage su potvrdili navode iz optužnice, da je osumnjičeni AHMIĆ DENIS, počinio krivično djelo posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga iz čl.239. st. 3. KZ FBiH, a što proizilazi iz: iskaza osumnjičenog, iskaza svjedoka Šabić Emila, pismenog nalaza vještačenja n.n.materije MUP-a Kantona Sarajevo broj:12/9-2-04-5-5518 od 16.10.2003., potvrde o privremenom oduzimanju predmeta I PU broj:05/1-201/03 od 15.09.2004. godine, zbog čega nalazim osnovanim da se prihvati ova optužnica, ista potvrdi, te izda predloženi kazneni nalog.

Dokazi koji potkrepljuju navode iz optužnice su:

- Službeni izvještaji MUP-a Kantona Sarajevo, Odjeljenje za narkomaniju, br.02/2-4-KU-6643/03 od 12.12.2003. godine,*
- Potvrda o privremenom oduzimanju predmeta br.05/1-201/03 od 15.09.2004. godine,*

- Službena zabilješka I Policijske uprave br.05/1-1612/03 od 15.09.2004. godine,
- Izvještaj o vještačenju MUP-a Kantona Sarajevo, Odjeljenje kriminalističke tehnike br.12/9-2-04-5-5518 od 16.10.2003. godine,

KANTONALNI TUŽILAC

Omerović Dika

Optužnica sa kaznenim nalogom za izricanje uslovne osude i mjere bezbjednosti oduzimanje predmeta sa prijedlogom za produženje pritvora.

BOSNA I HERCEGOVINA

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

KANTON SARAJEVO

KANTONALNO TUŽILAŠTVO

KANTONA SARAJEVO

Broj: KT-4138/04

Sarajevo, 10.01.2005. godine

PRITVOR

OPĆINSKOM SUDU SARAJEVO

- Sudiji za prethodno saslušanje –

SARAJEVO

Na osnovu čl.45 .st.2. tač. g.) i čl.241. i čl.242. ZKP-a FBiH, **podizem:**

OPTUŽNICU

Protiv:

TRIFUNOVIĆ MIROSLAVA, sina Dragoljuba i majke Biserke, rođene Kidžemet, rođen 10.08.1978. godine u Osijeku – Hrvatska, JMBG 1008978104135, po zanimanju

trgovac, bez zaposlenja, po nacionalnosti Srbin, državljanin DZ SiCG, neoženjen, nema djece, po izjavi dosad ne kažnjavan, nastanjen u mjestu Leštene SO Grocka-DZ SiCG, nalazi se u pritvoru od 22.12.2004. godine od 15,20 sati, a po rješenju Općinskog suda u Sarajevu broj: Kpp-870/04 od 24.12.2004. godine.

Što je:

Dana 22.12.2004. godine oko 14,05 sati u Sarajevu, ovlaštenim službenicima JDGS Aerodrom – Sarajevo, prilikom pasoške kontrole na izlazu iz BiH na letu kompanije «Malev», na relaciji Sarajevo-Budimpešta-Amsterdam, predao kao pravu krivotvorenu ispravu SR Jugoslavije ser.br.111606512, izdatu dana 07.10.2000. godine od strane Ambasade SRJ u Beču, na ime Pere Katanovića sa rokom važenja do 07.10.2010. godine i krivotvoreni stiker stalnog boravka Austrije br.A90078334, izdat dana 29.10.2000. godine u Beču, koji se nalazio u putnoj ispravi.

Dakle, lažnu ispravu upotrijebio kao pravu.

Čime je počinio krivično djelo krivotvorenja isprave iz čl.373. st.2 a u vezi st.1. KZ-a FBiH.

U smislu čl.350. st.1. ZKP-a FBiH, stavljam sudu zahtjev da izda slijedeći:

KAZNENI NALOG

*Osumnjičenom **TRIFUNOVIĆ MIROSLAVU**, zbog krivičnog djela krivotvorenje isprave iz čl. 373. st.2 a u vezi st.1. KZ-a FBiH, a uz primjenu odredaba čl.62. KZ FBiH, se izriče:*

USLOVNA OSUDA

Kojom se osumnjičenom za krivično djelo krivotvorenje isprave iz čl.373. st.2. u vezi st.1. KZ-a FBiH, utvrđuje kazna zatvora u trajanju od 6 (šest) mjeseci, koja se neće izvršiti ukoliko osumnjičeni u roku od 2 (dvije) godine ne poćini novo krivično djelo.

Na osnovu člana 78. KZ FBiH, od osumnjičenog se oduzima pasoš (putna isprava) SR Jugoslavije, serijskog broja 111606512 na ime Pere Katanovića.

Na osnovu čl.202. ZKP-a FBiH, osumnjičeni je dužan nadoknaditi troškove krivičnog postupka, na ime vještačenja iznos od 220,00 KM, te na ime paušala koji odredi sud.

REZULTATI ISTRAGE:

*Rezultati istrage su potvrdili navode iz optužnice, da je osumnjičeni **TRIFUNOVIĆ MIROSLAV** poćinio krivično djelo krivotvorenje isprave iz čl.373. st.2. a u vezi st.1. KZ-a FBiH, a što proizilazi iz: odbrane osumnjičenog, potvrde o privremenom*

oduzimanju predmeta DGS Terenski ured kancelarija aerodrom JDGS Sarajevo Aerodrom broj:15-4-6/1-03-80/04 od 22.12.2004. godine, Izvještaja o izvršenom preliminarnom pregledu i ispitivanju pasoša SRJ ser.br.111606512 na ime Pere Katanovića DGS JGS Aerodrom Sarajevo broj:15-4-6/1- /04 od 22.12.2004. godine, stručne ekspertize putne isprave (pasoša) SR Jugoslavije ser.br.111606512 na ime Pere Katanovića od strane prof. Esada Bilića, stalnog sudskog vještaka grafologa, zbog čega nalazim osnovanim da se prihvati ova optužnica, ista potvrdi, te izda predloženi kazneni nalog.

Materijal koji potkrepljuju navode iz optužnice su: službeni izvještaj DGS Terenski ured Aerodrom, Jedinica granične službe Aerodrom Sarajevo broj:KU-41/04 od 22.12.2004. godine.

Predlažem da se osumnjičenom shodno članu 242. stav 3. ZKP-a FBiH, produži mjera pritvora, shodno odredbama člana 146. st.1.tač.a) ZKP-a FBiH, s obzirom da je osumnjičeni strani državljanin, a prema izjavi nema stalno ni privremeno boravište u BiH, što ukazuje da bi puštanjem na slobodu optuženi se mogao dati u bijeg, a time bi bio nedostupan državnim i sudskim organima, što bi odugovlačilo ovaj krivični postupak, pa stoga postoje uslovi iz odredbe člana 146. st.1 tačka a) ZKP-a FBiH da se produži pritvor.

KANTONALNI TUŽILAC

Omerović Dika

3. ODLUKE SUDA O OPTUŽNICI SA ZAHTJEVOM ZA IZDAVANJE KAZNENOG NALOGA

3.1. Neprihvatanje zatjeva za izricanje kaznenog naloga

O optužnici sa zahtjevom da se izda kazneni nalog odlučuje sudija pojedinac kako je to već navedeno.

Sudija će odbaciti zahtijev za izdavanje kaznenog naloga ukoliko ustanovi da postoji osnov za spajanje postupka, u slučaju da je isto lice optuženo za više krivičnih djela, da postoji više saučesnika u izvršenju krivičnog djela, da je oštećeni istovremeno učinio krivično djelo prema optuženom, na način regulisan članom koji reguliše spajanje postupka.

U drugom slučaju sudija će odbaciti zahtijev za izdavanje kaznenog naloga ako se radi o krivičnom djelu za koje se takav zahtijev ne može postaviti, odnosno sudija će odbaciti zahtijev za izdavanje kaznenog naloga ako utvrdi da je za krivično djelo za koje

se traži izdavanje kaznenog naloga propisana kazna zatvora veća od pet godina, odnosno kad za krivično djelo, novčana kazna nije propisana kao glavna kazna.

U trećem slučaju zahtijev za izdavanje kaznenog naloga će se odbaciti ukoliko je tužilac predložio izricanje krivične sankcije ili mjere koja po zakonu nije dozvoljena, bilo da je postavio zahtijev za izricanje kazne zatvora, novčane kazne u iznosu preko 50.000,00 KM, uslovne osude sa utvrđenom kaznom zatvora preko dvije godine ili vremenom provjeravanja ispod jedne ili preko pet godina, ili drugu mjeru, osim oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom ili oduzimanje predmeta.

Ukoliko je ispunjen jedan ili više od gore navedenih uslova sudija će rješenjem odbaciti zahtijev za izdavanje kaznenog naloga na koje rješenje tužilac ima pravo uložiti žalbu.

Zakon nije predvidio rok u kom se žalba može uložiti od strane tužioca pa se smatra da tužilac može postupiti u skladu sa opštim rokom za izjavljivanje žalbe na rješenje koja se podnosi u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja.

O žalbi tužioca protiv rješenja o odbačaju zahtjeva odlučuje vijeće sastavljeno od trojice sudija, u roku od 48 sati.

Ukoliko ne postoji osnov za odbacivanje optužnice koja sadrži zahtijev za izdavanje kaznenog naloga iz formalnih razloga a sudija smatra da podaci u optužnici ne pružaju dovoljno osnova za izdavanje kaznenog naloga, bilo da su sporni dokazi na kojima se temelji optužnica za predloženo krivično djelo, da dokazi nisu dovoljni da se prihvati kazneni nalog, bilo da je sporno da li su dokazi pribavljeni na zakonit način ili da se prema podacima iz optužnice može očekivati izricanje neke druge krivične sankcije ili mjera, a ne one koju je predložio tužilac, odnosno kazne zatvora ili novčane kazne preko 50.000,00 KM, ili neke druge mjere koju ne propisuju zakoni o krivičnim postupcima u članovima koji regulišu ovaj institut, postupiće sa optužnicom kao da je podnesena na potvrđivanje i proslijediti je u dalji postupak u skladu sa zakonom o krivičnom postupku.

Primjer iz sudske prakse

Kad je odbačena optužnica sa prijedlogom da se izda kazneni nalog

OPĆINSKI SUD U BOSANSKOJ KRUPI

Broj: K.32/04

Dana: 21.05.2004.g.

Općinski sud u Bosanskoj Krupi po sudiji Komić Seadu, uz sudjelovanje zapisničara Razija Kurtović, u krivičnom predmetu protiv optuženog Medić Dževada, sina Mustafe iz Dalekog Sela, zbog krivičnog djela šumske krađe iz čl.316 st.2 KZ FBiH, rješavajući

o zahtjevu Kantonalnog tužilaštva USK Bihać KT.54/03-BU od 19.05.2004.g. za izdavanje kaznenog naloga prema optuženom, donio je dana 21.05.2004. godine, sljedeće:

RJEŠENJE

Zahtjev Kantonalnog tužilaštva USK Bihać za izdavanje kaznenog naloga prema optuženom Medić Dževadu, sinu Mustafe iz Dalekog Sela izricanjem novčane kazne u iznosu od 1.500. KM, zbog počinjenog krivičnog djela šumske krađe iz čl.316 st.2. KZ FBiH, postavljen u Optužnici KT.54/03-BU od 19.05.2004. godine,

ODBACUJE SE.

Sa Optužnicom KT.54/03-BU od 19.05.2004.g. Kantonalnog tužilaštva USK Bihać postupiti kao da je podnijeta na potvrdu i proslijediti je u dalji postupak u skladu sa ovim zakonom, u smislu čl.351 st.3.KZ F BiH.

OBRAZLOŽENJE

Kantonalno tužilaštvo USK Bihać ovom sudu dostavilo je Optužnicu KT.54/03-BU od 19.05.2004.g. protiv optuženog Medić Dževada, sina Mustafe iz Dalekog Sela, zbog krivičnog djela šumske krađe iz čl.316 st.2 KZ FBiH, s prijedlogom-zahtjevom da se izda kazneni nalog, da se istom izrekne novčana kazna u iznosu od 1.500,00KM koju je dužan platiti u roku od 30 dana od dana izdavanja kaznenog naloga, te ako se ista ne plati u navedenom roku, da će je sud zamijeniti kaznom zatvora, računajući svaki započelih 50,00 KM jedan dan zatvora.

Rješavajući o zahtjevu Kantonalnog tužilaštva USK Bihać za izdavanje kaznenog naloga prema optuženom sud je donio rješenje kao u dispozitivu iz sljedećih razloga.

Optuženom Medić Dževadu navedenom Optužnicom stavlja se na teret izvršenje krivičnog djela šumske krađe iz čl.316 st.2 KZ FBiH, za koje krivično djelo je propisana kazna zatvora od jedne do pet godina.

Prema optuženom imajući u vidu propisanu kaznu za krivično djelo koje se optuženom stavlja na teret, novčana kazna optuženom se ne može izreći ni primjenom odredaba o ublažavanju kazne, jer se i primjenom odredaba o ublažavanju kazne propisana kazna zatvora može ublažiti do tri mjeseca zatvora.

Imajući ovo u vidu, a u smislu čl.351 st.3 ZKP-a FBiH za očekivati je izricanje druge krivične sankcije, a ne one koju je zatražio tužitelj izazivanjem kaznenog naloga.

Kako se u konkretnom slučaju za krivično djelo koje se optuženom stavlja na teret ne može ni pod kojim uslovima izreći novčana kazna izdavanjem kaznenog naloga, sud je u smislu čl.351 st.1 ZKP-a odbacio zahtjev tužitelja za izdavanje kaznenog naloga izricanjem novčane kazne.

Stoga je odlučeno da se sa Optužnicom Kantonalnog tužilaštva USK Bihać br: KT.54/03-BU od 19.05.2004. godine postupi kao da je podnijeta na potvrdu i proslijedi u dalji postupak u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku u smislu čl.351 st.3.KZ F BiH.

Zapisničar:
Razija Kurtović

S u d i j a
Sead Komić

PRAVNA POUKA: Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba KV-vijeću ovog suda u roku od 48 sati.

Odluka Krivičnog vjeća po žalbi tužioca na rješenje o odbačaju optužnice sa kaznenim nalogom i dalje postupanje sa optužnicom.

OPĆINSKI SUD BOSANSKA KRUPA

Broj: Kv.96/04

Dana, 26.05.2004. godine

Općinski sud u Bosanskoj Krupi u vijeću sastavljenom od sudije Alijanović Šefika kao predsjednika vijeća, Berberović Asima i Rajlić Milana kao članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Vranić Sadije, u krivičnom predmetu protiv osumnjičenog Medić Dževada, sina Mustafe iz Dalekog Sela, Općina Bužim, zbog krivičnog djela šumske krađe iz člana 316. st.2. KZ-a F BiH, riješavajući o žalbi zamjenika kantonalnog tužioca Vojislava Pušca, uložena na rješenje ovog suda broj K.32/04 od 21.05.2004. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 26.05.2004. godine u 14,00 časova, donio je slijedeće:

R J E Š E N J E

Žalba zamjenika kantonalnog tužioca uložena na rješenje Općinskog suda u Bosanskoj Krupi broj K.32/04 od 21.05.2004. godine, sa rješenjem da zahtjev Kantonalnog tužilaštva USK Bihać za izdavanje kaznenog naloga prema optuženom Medić Dževada, sina Mustafe iz Dalekog Sela, izricanjem novčane kazne u iznosu od 1.500,00 KM, zbog počinjenog krivičnog djela šumske krađe iz člana 316. st.2 KZ-a F BiH, postavljen u Optužnici Kt.54/03-BU od 19.05.2004. godine, je odbačen, ODBIJA SE KAO NEOSNOVANA.

O b r a z l o ž e n j e

Općinski sud u Bos.Krupi postupajući po optužnici Kantonalnog tužilaštva USK Bihać broj Kt.54/03-BU je 19.05.2004. godine, protiv Medić Dževada, sina Mustafe iz Dalekog Sela, Općina Bužim, zbog krivičnog djela šumske krađe iz člana 316. st.2. KZ-a F BiH, kojom optužnicom Kantonalno tužilaštvo traži od suda da se izda kazneni nalog

te da se optuženom izrekne novčana kazna u iznosu od 1.500,00 KM, je dionio rješenje broj K. 32/04 od 21.05.2004. godine, kojim rješenjem je zahtjev Kantonalnog tužilaštva USK Bihać za izdavanje kaznenog naloga prema optuženom Medić Dževada, sina Mustafe iz Dalekog Sela, izricanjem novčane kazne u iznosu od 1.500,00 KM zbog počinjenog kriv.djela šumske krađe iz člana 316.st.2.KZ-a FBiH je odbačen.

Na navedeno rješenje Općinskog suda Bos.Krupa, zamjenik glavnog kantonalnog tužioca Vojislav Pušac je uložio žalbu.

Žalba je blagovremena.

U žalbi se navodi da je prvostepeni sud prilikom donošenja citiranog rješenja bio u dilemi da li se može zahtjevati novčana kazna u konkretnom slučaju, te da li je odredba iz člana 350. st.1. ZKP-a FBiH lex specijalis u odnosu na odredbu člana 51. KZ-a F BiH, jer prema odredbi člana 350. st.1.ZKP-a FBiH navodi se da tužilac može za krivična djela za koja je predviđena kazna zatvora u trajanju do pet godina ili novčana kazna kao glavna, zatražiti od suda izdavanje kaznenog naloga prema učinitelju, u kojem će prema odredbi iz člana 350. st.2. ZKP-a FBiH zatražiti izricanje jedne ili više krivično pravnih sankcija ili mjera, gdje je navedeno na prvom mjestu novčana kazna. Smatra da je na ovaj način reguliran kao poseban postupak, postupak za izdavanje kaznenog naloga i ne određuje se pri tome kao uvjet postojanje donje granice predviđene granice.

Također smatra da je odredba člana 350. ZKP-a FBiH u svakom slučaju lex specijalis u odnosu na odredbu iz člana 51. KZ-a FBiH.

Na kraju predlaže da vijeće ovog suda donese rješenje, kojim će uvažiti žalbu Kantonalnog tužilaštva iz Bihaća.

Vijeće ovog suda nakon što je razmotrilo cjelokupan spis broj K. 32/04 i broj Kps.66/04, na sjednici održanoj dana 26.05.2004. godine smatra da je žalba uložena od strane zamjenika glavnog kantonalnog tužioca Vojislava Pušca neosnovana i riješenje kao dispozitivu donešeno je iz sljedećih razloga:

Optuženom Medić Dževadu, sinu Mustafe iz Dalekog Sela optužnicom Kt. Broj 54/03-BU od 19.05.2004. godine Kantonalnog tužilaštva USK Bihać stavlja se na teret izvršenje krivičnog djela šumske krađe iz člana 316. st.2. KZ-a F BiH, za koje krivično djelo je propisana kazna zatvora u trajanju od jedne do pet godina.

Po mišljenju vijeća, imajući u vidu propisanu kaznu za krivično djelo koje se optuženom stavlja na teret, novčana kazna se optuženom ne može izreći ni primjenom odredaba o ublažavanju kazne, jer se i primjenom odredaba o ublažavanju kazne propisana kazna zatvora može ublažiti do tri mjeseca.

U smislu člana 351. st.3. ZKP-a FBiH za očekivati je izricanje druge krivične sankcije, a ne one koju je zatražio tužitelj optužnicom Kt.54/03-BU od 19.05.2004. godine izdavanjem kaznenog naloga.

Kako se u konkretnom slučaju za krivično djelo koje se optuženom stavlja na teret ne može ni pod kojim uslovima izreći novčana kazna izdavanjem kaznenog naloga, sud je u smislu člana 351. st.1. ZKP-a odbacio zahtjev tužioca za izdavanje kaznenog naloga izricanjem novčane kazne, te da se sa optužnicom Kantonalnog tužilaštva USK Bihać Kt. 54/03-BU od 19.05.2004. godine postupi kao da je podnijeta na potvrdu i proslijeđena na dalji postupak shodno odredbama Zakona o krivičnom postupku a u smislu čl.351.st.3.

Zbog gore navedenog vijeće smatra da je ovaj sud izdavanjem rješenja broj K.32/04 od 21.05.2004. godine u cijelosti postupio u skladu sa odredbama ZKP-a i da je pravilno primjenio odredbe pomenutog zakona zbog čega je žalbu zamjenika glavnog tužioca na rješenje ovog suda K.32/04 od 21.05.2004. godine odbio kao neosnovanu i donio rješenje kao u dispozitivu.

Zapisničar:

Sadija Vranić

Predsjednik vijeća

Alijanović Šefik

PRAVNA POUKA: Protiv ovog rješenja nije dozvoljena žalba.

Sporna pitanja u vezi ovih odluka su sijedeća:

1. Ukoliko se primjenjuje odredba ZKP-a FBiH, člana 351. stav 3., postavlja se pitanje, da li optužnicu sa prijedlogom za izdavanje kaznenog naloga treba formalno odbaciti ili samo formalno donijeti odluku da se ista proslijeđuje na potvrđivanje i dalji postupak u skladu sa zakonom.
2. Da li je bila ispravna odluka suda da ne prihvati kazneni nalog iz razloga jer se kazna ne može ublažiti ispod tri mjeseca zatvora kao uslov za prihvatanje istog, ne sporeći mogućnost da sud može da ne prihvati kazneni nalog iz razloga jer se prema podacima iz optužnice može očekivati izricanje kazne zatvora a ne novčane kazne koju je predložio tužilac.
3. Da li je određeni rok za ulaganje žalbe od 48 sati određen u rješenju u skladu sa ZKP-om, ili treba primjeniti opšti rok od 3 dana, imajući u vidu da rok za žalbu nije određen, već samo rok od 48 sati u kom vijeće mora odlučiti o žalbi tužica protiv rješenja o odbačaju zahtjeva za izdavanje kaznenog naloga.

U Zakonu o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine u članu 351, a i o ostalim zakonima izričito je propisano postupanje suda u slučaju da smatra da nisu ispunjeni uslovi za prihvatanje zahtjeva za izdavanje kaznenog naloga, a to je odbacivanje zahtjeva za izdavanje kaznenog naloga.

Ukoliko sud smatra da se može očekivati izricanje neke druge krivične sankcije ili mjere, a ne one koju je zatražio tužilac, kao što je slučaj u gore navedenom primjeru,

postupio se sa optužnicom kao da je podnijeta na potvrđivanje i proslijediti na dalji postupak u skladu sa zakonom, tako da sam mišljenja da je sud u ovom slučaju donio ispravnu odluku kada je odbacio zahtjev za izdavanje kaznenog naloga.

U pogledu drugog pitanja takođe sam mišljenja analizirajući Krivični zakon Federacije BiH da je sud ispravno postupio, jer se u gore navedenom slučaju ni primjenom odredaba o ublažavanju kazne, kazna ne može ublažiti ispod tri mjeseca zatvora, tako da se u konkretnom slučaju mogla očekivati drugačija krivična sankcija od one koju je predložio tužilac.

Ipak ovdje treba istaći i razlike u zakonskom rješenju u Krivičnom zakonu Republike Srpske, u odnosu na Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine koje dovode do različitog rješenja istog problema, kako bi se izbjegle nejasnoće u različitim postupanjima sudova po istom pitanju.

U Krivičnom zakonu Republike Srpske u članu 39. stav 1. tačka 4. je propisano: „ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisan zatvor ispod tri godine, kazna se može ublažiti do trideset dana zatvora, a može se umjesto zatvora izreći novčana kazna.“ Ova odredba je različita u odnosu na odredbe o ublažavanju kazne u Krivičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine, tako da bi u Republici Srpskoj u identičnoj situaciji kao u gore navedenom primjeru sud mogao prihvatiti zahtjev za izdavanje kaznenog naloga.

Mišljenja sam da bi ova različita zakonska rješenja trebalo uskladiti, odnosno promijeniti jedno ili drugo kako bi se izbjegla različita postupanja sudova u sličnim situacijama što bi doprinjelo ujednačavanju sudske prakse.

Prihvatljivije je rješenje dato u Krivičnom zakonu Republike Srpske, jer na navedenom primjeru vidljivo je da je u konkretnoj situaciji bilo moguće predložiti uslovnu osudu u kaznenom nalogu, kao blažu upozoravajuću krivičnu sankciju i da ista bude prihvaćena od strane suda, a nije moguće predložiti novčanu kaznu koja je teža u odnosu na uslovnu osudu, što je trenutno jedina moguća ali nelogična situacija koju u praksi sada primjenjuju sudovi u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Što se tiče roka za ulaganje žalbe na rješenje isti je pogrešno naveden u navedenom primjeru.

Opšti rok za žalbu na rješenje je 3 (tri) dana u slučaju da isti nije određen u zakonu, i ovaj rok je trebalo navesti u pouci o pravnom lijeku na rješenje, a ne rok od 48 sati. Rok od 48 sati koji je protumačen od strane suda kao poseban rok za žalbu, je rok u kom je vjeće dužno odlučiti o žalbi tužioca na rješenje o odbacivanju kaznenog naloga, a što proizilazi iz odredbe člana 351. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.

3.2. *Prihvatanje zahtjeva za izdavanje kaznenog naloga*

Ukoliko sud smatra da ne postoje razlozi da se odbaci zahtjev za izdavanje kaznenog naloga, odnosno da se kazneni nalog može prihvatiti, sudija će potvrditi optužnicu i zakazati saslušanje optuženog.

U ovom slučaju sudija primjenjuje odredbe koje važe za odlučivanje o optužnici.

Potvrđenu optužnicu dostavlja optuženom i njegovom braniocu u zakonom predviđenom roku, uz istovremeno obavještenje da će biti pozvan u roku od 15 dana od dana dostavljanja optužnice da se izjasni da li priznaje ili poriče krivnju, da li namjerava podnijeti prethodne prigovore, da navede prijedloge dokaza koje treba provesti na glavnom pretresu, kao i da će se ukoliko prizna krivnju izjasniti o krivično pravnoj sankciji ili mjeri.

Prilikom saslušanja optuženog sudija će:

- utvrditi da li je ispoštovano pravo optuženog da ga zastupa branilac,
- utvrditi da li je optuženi razumio optužnicu i zahtjev tužioca za izricanje krivične sankcije ili mjere,
- upoznati optuženog sa dokazima koje je prikupio tužilac i pozvati ga na davanje izjave o predloženim dokazima,
- pozvati optuženog da se izjasni o krivnji,
- pozvati optuženog da se izjasni o predloženoj krivičnoj sankciji ili mjeri.

Da li je ispoštovano pravo optuženog da ga zastupa branilac sudija provjerava na taj način što upoznaje optuženog o pravu na branioca, kojom prilikom provjerava da li je isti upozoren na ova prava već prilikom prvog ispitivanja u svojstvu osumnjičenog i da li ih je razumio.

Takođe utvrđuje, da li je optuženi razumio optužnicu kako u činjeničnom opisu tako i u pravnoj kvalifikaciji krivičnog djela, kao i da li zna koliko je zapriječena kazna za to krivično djelo i koju krivičnu sankciju ili mjeru je predložio tužilac.

Upoznaje optuženog sa dokazima koje je prikupio tužilac na kojima je zasnovao optužnicu, i iste dostavio sudu na način da mu predočava dokaze kako bi optuženi razumio koji dokazi ga terete za krivično djelo, i da bi se optuženi mogao izjasniti na svaki dokaz pojedinačno ukoliko to želi ili da se izjasni u pogledu svih predloženih dokaza.

Nakon što utvrdi da je ispoštovano pravo na odbranu optuženog, da je optuženi razumio optužnicu i dokaze koji ga terete za krivično djelo, pozvaće optuženog da se izjasni o krivnji tako što će dati kratku izjavu na zapisnik:

„Kriv sam“ ili „Nisam kriv“.

Takođe u slučaju da optuženi ne želi da se izjasni o krivnji sudija će po službenoj dužnosti unijeti u zapisnik da optuženi poriče krivnju.

Ukoliko se optuženi izjasnio da je kriv, sudija poziva optuženog da se izjasni o predloženoj krivičnoj sankciji ili mjeri predloženoj od strane tužioca u optužnici za zahtjevom za izdavanje kaznenog naloga, u smislu da li prihvata ili ne predloženu krivičnu sankciju i izjavu optuženog unosi u zapisnik.

3.3. Izjava o krivnji optuženog i izdavanje kaznenog naloga

Situacija u kojoj se optuženi izjašnjava da nije kriv

Ukoliko optuženi izjavi da nije kriv, sudija u ovom slučaju ne može da prihvati zahtjev za izdavanje kaznenog naloga, već je u obavezi da proslijedi predmet na dalji postupak u skladu sa zakonom, u kom slučaju se glavni pretres zakazuje u roku od 30 dana, gdje će biti proveden redovan krivični postupak, identično kao u slučaju da se optuženi izjasni da nije kriv po redovnoj optužnici bez kaznenog naloga.

U zakonskom rješenju postoji jedna nelogična jezička greška iz koje proizilazi, ukoliko se optuženi izjasni da nije kriv, sudija će zakazati glavni pretres u roku od 30 dana i proslijediti optužnicu na dalji postupak u skladu sa zakonom, što je teoretska moguća ali teško izvodljiva praktična primjena ovog rješenja, da jedan sudija zakazuje glavni pretres drugom sudiji, tako da bi bilo ispravno da zakonski tekst glasi: „Ako optuženi izjavi da nije kriv ili stavi prigovor na optužnicu, sudija će proslijediti optužnicu na dalji postupak, u skladu sa ovim zakonom, a sudija će zakazati glavni pretres u roku od 30 dana od dana izjašnjenja o krivnji. U ovom slučaju ovaj zakonski rok od 30 dana se odnosi na sudiju pojedinca kojem je dodjeljen predmet i koji će suditi na glavnom pretresu, a ne na sudiju koji je potvrdio optužnicu pred kojim se optuženi izjasnio da nije kriv, koji je u ovom slučaju sudija za prethodno saslušanje.

U ovom slučaju neće se primjenjivati odredbe zakona koje regulišu postupanje suda prilikom odlučivanja o optužnici, izjašnjenju o krivnji i razmatranju izjave o priznanju krivnje jer je optuženom već dostavljena optužnica na koju je imao pravo uložiti prethodne prigovore u roku od 15 dana, a optuženi se već izjasnio o krivnji kod salušanja pred sudijom koji je odlučivao o optužnici sa zahtjevom za izdavanje kaznenog naloga, tako da ponovno saslušanje nije potrebno jer bi predstavljalo nepotrebno dupliranje izjašnjenja o krivnji.

Takođe ukoliko je optuženi uložio prethodne prigovore na optužnicu sa zahtjevom za izdavanje kaznenog naloga sudija će odlučiti o istim u skladu sa zakonom, gdje će donijeti rješenje o istom.

Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba.

Sudija koji je odlučivao o prethodnim prigovorima protiv optužnice ne može učestovati u suđenju na glavnom pretresu.

Situacija u kojoj se optuženi izjašnjava da je kriv

Ukoliko optuženi izjavi da je kriv i da prihvata krivičnu sankciju ili mjeru predloženu u optužnici, sudija će prvo utvrditi krivnju, na osnovu izjave o priznanja krivnje i ocjenom dokaza na kojim je zasnovana optužnica utvrđujući da postoji dovoljno dokaza, a zatim presudom izdati kazneni nalog u skladu sa optužnicom.

Zakonska formulacija koja govori: „..., sudija će prvo utvrditi krivnju i onda presudom izdati kazneni nalog u skladu sa optužnicom“, ne ostavlja mogućnost sudiji da u presudi kojom izdaje kazneni nalog izrekne krivičnu sankciju ili mjeru drugačiju od one koju je predložio tužilac i koju je prihvatio optuženi.

Ukoliko bi sud izrekao drugačiju krivičnu sankciju ili mjeru od one koju je predložio tužilac u optužnici prekoračio bi ovlašćenje koje ima po zakonu, čime bi povrijedio Krivični zakon, što bi dovelo do ukidanja ovakve presude povodom žalbe stranaka.

Primjer iz sudske prakse

*Zapisnik povodom saslušanja optuženog po optužnici sa zahtjevom za izdavanje
kaznenog naloga*

*OPĆINSKI SUD U ZENICI
BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON*

*OPĆINSKI SUD U ZENICI
Broj: KPS-67/05
Zenica, 10.03.2005. godine*

Z A P I S N I K

Sačinjen kod Općinskog suda u Zenici povodom saslušanja optuženog Filipović Mehmeda zbog krivičnog djela teške tjelesne povrede iz čl. 172. stav 1. KZ FBiH, a po optužnici Kantonalog tužilaštva u Zenici br. Kt-3807/04 od 9.2.2005. godine, potvrđena dana, 21.2.2005. godine.

*Od suda prisutni:
Sudac za prethodno saslušanje: Anđelko Marijanović
Zapisničar: Ankica Marić*

Pristupili su:

Kantonalni tužilac Dževad Zahirović

Optuženi Filipović Mehmed, osobno

Optuženi Filipović Mehmed potvrđuje svoj identitet kao u optužnici i izjavi da je rođen u Orahovici, Općina Zenica nastanjen u Orahovici, Spahići broj kao u optužnici.

Konstatira se da je prilikom ispitivanja optuženog Filipović Mehmeda tužilaštvo u Zenici ispoštovano pravo na odbranu, a optuženi izjavi da će i u daljem toku postupka braniti se sam bez profesionalnog branitelja.

Na dalji upit izjavi primio sam optužnicu Kantonalnog tužilaštva, istu u potpunosti razumio pa nemam nikakvih prigovora na istu.

Na dalji upit izjavi razumio sam zahtjev Kantonalnog tužitelja u pogledu izricanja krivično-pravne sankcije i slažem se sa uvjetnom osudom.

Sud predočava dokaz optuženom i to:

Zapisnik o ispitivanju svjedoka Sergast Zikreta, svjedoka Polovina Sifeta, nalaz i mišljenje vještaka Dr. Belme Kavezić, kopije ljekarskog uvjerenja, na ime Polovina Sifeta, kao i otpusnicu iz bolnice na ime Sifeta Polovina KB Zenica br. 523/04, a koje kopije je Kantonalni tužilac neposredno na ročištu uložio u spis.

Kantonalni tužilac izriče da će prihvatiti da optuženi nije osuđivan obzirom da izvod iz kaznene evidencije za imenovanog nije pribavljen.

Nakon što su optuženom predočeni dokazi izjavi:

Nemam ništa primjetiti.

Na poziv suda da se izjasni o krivnji:

Optuženi izjavi:

Osjećam se krivim za navedeno krivično djelo te se izjašnjavam da sam kriv obzirom da je to tako bilo.

Kantonalni tužilac u završnoj riječi izjavi:

Tužilaštvo je dokazalo da je optuženi počinio krivično djelo koje mu se stavlja iz optužnice a na osnovu dokaza koji su ovdje predočeni optuženom te smatram i predlažem sudu da prihvati izdavanje kaznenog naloga sa izricanjem kaznenog naloga sa utvrđenom kaznom zatvora u okviru odredbe čl. 172. st. 1. KZ-a FBiH imajući u vidu prilikom odmjeravanja visine kazne da optuženi do sada nije kažnjavan, da je porodičan čovjek te da nije zaposlen.

Optuženi Filipović Mehmed u završnoj riječi izjavi:

Žao mi je što se ovo sve desilo. Obzirom na činjenicu da smo ja i oštećeni neki rođaci, i ja obećavam da se ovo više neće ponoviti. Ja sam se oštećenom ispričao, bio sam i u posjeti, ali eto alkohol je učinio svoje, tako da smo sada u dobrim odnosima. Navodim i to da su mi djeca malodobna, starosti 3,5 godina, i 15 mjeseci drugo dijete. Nisam u radnom odnosu, supruga mi nije u radnom odnosu, a izdržavamo se što povremeno radim ljeti na dnevnicе.

Kantonalni tužilac dodaje da je sud odlučio o troškovima u smislu postavljenog i priloženog troškovnika u spisu. Optuženi izjavi spreman sam platiti troškove.

Obzirom da je optuženi priznao krivnju i prihvatio predloženu krivično-pravnu sankciju pristupa se donošenju i objavi presude.

Nakon toga sud donosi

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

P R E S U D U

Optuženi FILIPOVIĆ MEHMED, ostali podaci kao u spisu.

K r i v j e

Što je,

Dana, 03.06.2004. godine u Zenici, ispred ugostiteljskog objekta «Terc» koji se nalazi u ul. I Zeničke brigade, nakon prethodne prepirke i svađe sa Polovina Sifetom, zbog toga što isti nije platio račun za bilijar i piće u tom objektu, pesnicom zadao Polovina Sifetu jedan snažan udarac u predjelu lica, nanijevši mu time tešku tjelesnu povredu u vidu prijeloma donje čeljusti sa desne strane i prijeloma jagodične kosti s desne strane,

Čime je,

počinio krivično djelo teške tjelesne povrede iz člana 172. st. 1 KZ FBiH,

Pa sud primjenom utvrđenog zakonskog propisa te odredaba iz člana 62. KZ FBiH i člana 353. ZKP FBiH, izdaje

KAZNENI NALOG

Optuženom Filipović Mehmedu izriče se UVJETNA OSUDA, kojom se utvrđuje kazna zatvora u trajanju od 6 (šest) mjeseci, koja kazna se neće izvršiti, ukoliko optuženi u roku od 2 (dvije) godine od dana pravomoćnosti presude ne počini novo krivično djelo.

Oštećeni Polovina Sifet sa imovinsko pravnim zahtjevom se upućuje na parnicu.

Na temelju člana 202. stav 1. a u vezi sa člankom 199. st 2. tačka A i G optuženi je dužan platiti troškove krivičnog postupka, i to: za troškove medicinskog vještačenja iznos od 215,25 KM te na ime paušala iznosa 20,00 KM.

*ZAPISNIČAR**SUDAC ZA PRETHODNO SASLUŠANJE**Ankica Marić**Anđelko Marijanović*

Presuda objavljena u 11,35 sati u prisutnosti Kantonalnog tužioca i optuženog lično. Zatim sudac poučava optuženog na pravo na žalbu

*ZAPISNIČAR**SUDAC ZA PRETHODNO SASLUŠANJE**Ankica Marić**Anđelko Marijanović*

3.4. Sadržaj presude kojom se izdaje kazneni nalog

Presuda kojom se izdaje kazneni nalog po svom sadržaju ista je kao i presuda koja se donosi po održanom glavnom pretresu u redovnom krivičnom postupku, što je izričito propisano odgovarajućim članovima u zavisnosti o kojem se zakonu o krivičnom postupku radi, i to u stavu 1. člana koji govori o tom šta presuda mora da sadrži, a koji se poziva na odredbe člana kojim je regulisan sadržaj presude kojom se optuženi oglašava krivim koja se donosi nakon provedenog glavnog pretresa.

U presudi u kojoj se optuženi oglašava krivim sud će izreći, za koje se djelo oglašava krivim uz navođenje činjenica koje čine bitna obilježja krivičnog djela, kao i onih kod kojih zavisi primjena određene odredbe zakona, zakonski naziv krivičnog djela i odredbe krivičnog zakona koje su primjenjene, kakva se kazna izriče optuženom ili se po odredbama ovog zakona oslobađa od kazne, odluku o uslovnoj osudi, sudskoj opomeni, mjerama bezbjednosti i to oduzimanje imovinske koristi i oduzimanje predmeta, odluku o troškovima krivičnog postupka i odluku o imovinsko pravnom zahtijevu.

Ukoliko je optuženom izrečena novčana kazna u presudi se određuje i rok u kojem se novčana kazna ima platiti, kao i posljedice ako se ista ne plati, odnosno način zamjene novčane kazne kaznom zatvora.

Pored ovih obaveznih elemenata u presudi kojom se izdaje kazneni nalog treba da se navede i da se prihvata zahtjev za izdavanje kaznenog naloga mada ovakva odredba nije izričito navedena u zakonu ali se ovakav zaključak može izvući tumačenjem odredbi zakona koje regulišu ovaj institut.

S obzirom da se radi o skraćenom postupku u kom se ne provodi glavni pretres i dokazni postupak i postupak izrade presude je jednostavniji i obrazloženje presude se svodi na razloge koji opravdavaju prihvatanje kaznenog naloga.

Sudska praksa

Presuda kojom se izdaje kazneni nalog

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON

OPĆINSKI SUD U ZENICI
BROJ: K-96/905
ZENICA, 10.03.2005. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Općinski sud u Zenici, po sucu Anđelku Marijanović, sa zapisničarem Ankicom Marić, u krivičnom predmetu protiv optuženog Filipović Mehmeda, zbog krivičnog djela teške tjelesne povrede iz člana 172. stav 1. KZ FBiH, po optužnici Kantonalnog tužilaštva u Zenici broj: KT-3807/04 od 09.02.2005. godine, na javnom saslušanju optuženog Filipović Mehmeda, održanog dana 10.03.2005. godine, u prisutnosti optuženog Filipović Mehmeda i Kantonalnog tužitelja Zahirović Dževada, donio je i javno objavio dana 10.03.2005. godine

P R E S U D U

Optuženi FILIPOVIĆ MEHMED, sin Halida i majke Munevere, rođene Salihović, rođen 05.01.1977. godine u Zenici, gdje i nastanjen u Ulici Spahići br. 34/a, po zanimanju mesar, bez zaposlenja, po nacionalnosti Bošnjak, državljanin BiH, oženjen, otac dvoje djece, do sada neusudjivan, JMBG: 0501977190110,

K r i v j e

Što je,

Dana, 03.06.2004. godine u Zenici, ispred ugostiteljskog objekta «Terc» koji se nalazi u ul. I Zeničke brigade, nakon prethodne prepirke i svadje sa Polovina Sifetom, zbog toga što isti nije platio račun za bilijar i piće u tom objektu, pesnicom zadao Polovina Sifetu jedan snažan udarac u predjelu lica, nanijevši mu time tešku tjelesnu poverdu u vidu prijeloma donje čeljusti sa desne strane i prijeloma jagodične kosti s desne strane,

Čime je, počinio krivično djelo teške tjelesne povrede iz člana 172. st. 1 KZ FBiH,

Pa sud primjenom utvrđenog zakonskog propisa te odredaba iz člana 62. KZ FBiH i člana 353. ZKP FBiH, izdaje

KAZNENI NALOG

Optuženom Filipović Mehmedu izriče se, UVJETNA OSUDA, kojom se utvrđuje kazna zatvora u trajanju od 6 (šest) mjeseci, koja kazna se neće izvršiti, ukoliko optuženi u roku od 2 (dvije) godine od dana pravomoćnosti presude ne počini novo krivično djelo.

Oštećeni Polovina Sifet sa imovinsko pravnim zahtjevom se upućuje na parnicu.

Na temelju člana 202. stav 1. a u vezi sa članom 199. stav 2. tačka A i G optuženi je dužan platiti troškove krivičnog postupka, i to: za troškove medicinskog vještačenja iznos od 215,25 KM te na ime paušala iznosa 20,00 KM.

O b r a z l o ž e n j e

Kantonalno tužilaštvo u Zenici, podnijelo je ovom sudu optužnicu broj: KT-3807/04, od 09.02.2005. godine, protiv optuženog Filipović Mehmeda zbog krivičnog djela teške tjelesne povrede iz člana 172. stav 1. KZ FBiH, te na osnovu člana 350. ZKP FBiH predložilo da sud izda kazneni nalog, kojim će se optuženom izreći uvjetna osuda.

Postupajući po navedenoj optužnici ovaj sud je istu potvrdio dana 21.02.2005. godine, te u skladu sa člankom 352. stavak 1. ZKP FBiH zakazao saslušanje optuženog.

Optuženom su na saslušanju predloženi dokazi koje je prikupio Kantonalni tužitelj na koje nije bilo primjedbi. Optuženi se izjasnio da priznaje krivicu, i da prihvaća predloženu krivično pravnu sankciju.

Od predloženih dokaza po Kantonalnom tužiocu, optuženom su predloženi:

- zapisnik o saslušanju svjedoka Settgast Zikreta od 20.08.2004. godine,
- zapisnik o saslušanju svjedoka Polovina Sifeta od 16.08.2004. godine,
- nalaz i mišljenje vještaka Dr. Belme Kazazić
- kopija ljekarskog uvjerenja na ime Polovina Sifet,
- otpusnica iz bolnice na ime Polovina Sifeta, KB Zenica br. 523/04.

Iz predloženih dokaza, kao i priznanja optuženog da je počinio krivično djelo sud je na nesumnjiv način utvrdio da je optuženi Filipović Mehmed počinio krivično djelo teške tjelesne povrede iz člana 172. stav 1. KZ FBiH, a na način činjenično i pravno opisan kao u dispozitivu optužnice.

U pogledu krivično pravne sankcije sud nalazi da se sa uvjetnom osudom kojom je utvrđena kazna zatvora u trajanju od 6 (šest) mjeseci sa rokom provjere od 2 (dvije) godine može postići svrha kažnjavanja, da je sud uzeo u obzir da je optuženi priznao

krivično djelo, da je prodičan čovjek, te da je bez zaposlenja kao i činjenicu da tuženi do sada nije kažnjavao, dok otežavajuće okolnosti sud nije našao.

Temeljem člana 212. stav 1. ZKPŽ-a FBiH oštećeni Polovina Sifet sa imovinsko-pravnim zahtjevom se upućuje na parnicu.

Temeljem člana 202. stav 1. a u vezi sa članom 199. stav 2. tačka 1 G optuženi je dužan platiti troškove krivičnog postupka i to: troškovi medicinskog vještačenja iznos od 215,25 KM na ime paušala iznos 20,00 KM:

ZAPISNICAR:

Ankica Marić

S U D A C :

Anđelko Marijanović

PRAVNA POUKA.

Protiv ove presude može se izjaviti žalba u roku od 8 dana, Kantonalnom sudu u Zenici, a putem ovog suda.

3.5. Dostavljanje presude

Protiv presude dozvoljena je žalba u roku od osam dana od dana dostavljanja presude.

Presuda kojom se izdaje kazneni nalog dostavlja se kao i svaka druga presuda donesena u redovnom krivičnom postupku strankama, odnosno optuženom njegovom braniocu ako je isti angažovan od strane optuženog ili određen od strane suda ukoliko su ispunjeni zakonom propisani uslovi, kao i tužiocu.

Dostavljanje se vrši prema odredbama koje regulišu dostavljanje pismena i to lično dostavljanje.

3.6. Pravo na žalbu na presudu kojom se izdaje kazneni nalog

Zakon nije isključio mogućnost ulaganja žalbe optuženom, ni tužiocu, kao što nije ograničio po kom osnovu se žalba može izjaviti, pa se može izvući zaključak da obe stranke mogu izjaviti žalbu po svim žalbenim osnovima propisanim zakonom.

Ipak, analizirajući ovaj institut, u slučaju da se donese presuda kojom se izdaje kazneni nalog, to istovremeno znači da je ista donijeta nakon priznanja krivnje bez provođenja glavnog pretresa, a bez provođenja istog nema pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog tako da žalba po ovom osnovu teško može imati izgleda na uspjeh, jer je optuženi priznao krivnju i svjesno se odrekao prava na suđenje i provođenje dokaznog postupka, bez kojeg u pravilu i nema pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

S obzirom da žalba po ostalim osnovama nije isključena, žalba zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka kao i zbog povrede krivičnog zakona je moguća mada ovakva žalba teško može uticati na promjenu odluke suda, jer bez provođenja krivičnog postupka u pravilu nema ni bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, mada nije nemoguće da je npr. sud bio nepropisno sastavljen, ili je u donošenju presude učestvovao sudija koji je izuzet od suđenja ili sudija koji se morao izuzeti, ukoliko je pretres održan bez lica čije je prisustvo na glavnom pretresu obavezno, ako je sud povrijedio propise krivičnog postupka o postojanju odobrenja nadležnog organa i sl., kao i kad postoje povrede krivičnog zakona, da li je djelo za koje se optuženi goni krivično djelo, da li postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost ili krivično gonjenje, da li je nastupila zastarjelost, da li se radi o presuđenoj stvari, da li je pogrešno primjenjen zakon, da li je odlukom o kazni, mjeri bezbjednosti ili oduzimanje imovinske koristi prekoračeno ovlašćenje koje ima sud po zakonu i da li su pravilno primjenjene odredbe o uračunjavanju pritvora i izdržane kazne.

Govoreći dalje o mogućnosti pobijanja presude žalbom, kojom je izdan kazneni nalog postavlja se logično pitanje:

Da li je žalba moguća zbog odluke o krivičnoj sankciji, troškovima krivičnog postupka i imovinsko pravnom zahtjev ?

Kad sud prihvati zahtjev tužioca za izdavanje kaznenog naloga i krivičnu sankciju ili mjeru koju je predložio tužilac i optuženi prihvati ovako predloženu krivičnu sankciju ili mjeru postavlja se pitanje da li i ko istu može pobijati žalbom i iz kojeg razloga.

Kako je udovoljeno zahtjevu tužioca isti bi ulagao žalbu pobijajući presudu zbog odluke o krivičnoj sankciji ili mjeri koju je sam predložio u svojoj optužnici sa zahtjevom da se izda kazneni nalog, pobijajući na taj način i vlastiti prijedlog za izdavanje kaznenog naloga, što bi bila zloupotreba prava koja se ne bi smjela dozvoliti i ovakvu žalbu treba odbiti kao neosnovanu, jer ne postoje procesne smetnje za podnošenje takve žalbe, ali suštinski takva žalba ne može ni u kom slučaju naći svoje opravdanje.

Slična je situacija kad optuženi uloži žalbu pobijajući presudu zbog odluke o krivičnoj sankciji ili mjeri koju je sam prihvatio, jer sud nije provodio glavni pretres i nije mogao utvrđivati drugačije činjenično stanje od onog navedenog u optužnici, niti okolnosti pod kojim je djelo učinjeno, tako da bi žalbu optuženog kao i žalbu tužioca trebalo odbiti kao neosnovanu, ukoliko su postojali svi drugi uslovi, i nisu učinjeni propusti suda kad je odlučivao o optužnici sa zahtjevom za izdavanje kaznenog naloga.

Žalba je takođe moguća zbog odluke suda o troškovima krivičnog postupka i imovinsko pravnom zahtjevu kad stranke mogu tražiti od višeg suda da po ovom osnovu preispita odluku nižeg suda.

PROVJERITE SEBE

Nakon čitanja gore navedenog zakonskog teksta sa potrebnim objašnjenjima za postupanje u različitim situacijama provjerite svoje znanje i razumijevanje ovog instituta kroz pitanja i ponuđene odgovore.

Test pitanja

1. Tužilac je podnio sudu optužnicu sa kaznenim nalogom zbog krivičnog djela falsifikovanja isprave iz člana 377. stav. 2. KZ RS, sa zahtjavom da se optuženom izrekne krivičnopravna sankcija, novčana kazna u iznosu od 20.000 KM, oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u iznosu od 10.000 KM, i oduzimanje predmeta, srestava za izvršenje krivičnog djela, pečata i 10 bjanko obrazaca saobraćajnih dozvola.
Ukoliko su ispunjeni svi drugi uslovi za prihvatanje optužnice sa kaznenim nalogom na osnovu gore navedenog,

Sudija će:

- a. Prihvatiti optužnicu sa kaznenim nalogom i izreći presudu optuženom
- b. Odbaciti optužnicu sa kaznenim nalogom

2. Tužilac je podnio sudu optužnicu sa kaznenim nalogom za krivično djelo za koje je zapriječena kazna zatvora do pet godina, sa zahtjevom da se izrekne krivičnopravna sankcija kazna zatvora u trajanju od dva mjeseca, ističući da optuženi ima mogućnost da podnese zahtjev za zamjenu kazne zatvora u novčanu kaznu, što je slična situacija i kad se optuženom izrekne novčana kazna pa je isti ne plati u određenom roku kada se ista pretvara u kaznu zatvora.

Sudja će:

- a. Prihvatiti optužnicu sa kaznenim nalogom
- b. Odbaciti optužnicu sa kaznenim nalogom

3. Sudija je potvrdio optužnicu sa kaznenim nalogom i zakazao saslušanje optuženog, na kojem ročištu je optuženi izjavio da nije kriv.

Sudija će:

- a. Prihvatiti optužnicu sa kaznenim nalogom
- b. Proslijediti optužnicu na dalji postupak.

4. Tužilac je podnio sudu optužnicu sa kaznenim nalogom za krivično djelo teške krađe za koje je zapriječena kazna zatvora preko pet godina, sa zahtjevom da se

izrekne krivičnopravna sankcija, uslovna osuda kojom se utvrđuje kazna zatvora od jedne godine i vrijeme provjeravanja od dvije godine.

Sudija će:

- a. Prihvatiti optužnicu sa kaznenim nalogom i izreći presudu optuženom
- b. Odbaciti optužnicu sa kaznenim nalogom

5. Sudija je potvrdio optužnicu sa kaznenim nalogom i zakazao saslušanje optuženog, na kojem ročištu je optuženi izjavio da je kriv, ali da ne prihvata predloženu krivičnu sankciju novčanu kaznu, već da bi prihvatio uslovnu osudu.

Sudija će:

- a. Prihvatiti optužnicu sa kaznenim nalogom, tako što će utvrditi krivnju a zatim izdati presudom kazneni nalog.
- b. Proslijediti optužnicu na dalji postupak u skladu sa zakonom.

TAČNI ODGOVORI

1. Pitanje broj 1.

Tačan odgovor je pod: **(a.)**

Pojašnjenje odgovora:

Ukoliko su ispunjeni svi uslovi za prihvatanje kaznenog naloga sud će isti i prihvatiti jer ponuđeno rješenje je u skladu sa odredbama ZKP-a, jer predviđa novčanu kaznu i mjere koje se mogu izreći za predmetno krivično djelo.

2. Pitanje broj 2.

Tačan odgovor je pod: **(b.)**

Pojašnjenje odgovora:

Zakonom je izričito propisano koje se krivične sankcije ili mjere mogu predložiti u optužnici sa zahtjevom za izdavanje kaznenog naloga, gdje nije predviđena kazna zatvora ni pod kojim uslovom, što ne ostavlja sudu drugu mogućnost nego da odbaci optužnicu sa kaznenim nalogom.

3. Pitanje broj 3.

Tačan odgovor je pod: **(b.)**

Pojašnjenje odgovora:

Ukoliko optuženi izjavi da nije kriv, sud ne može prihvatiti optužnicu sa kaznenim nalogom, i u tom slučaju zakon izričito propisuje dalje postupanje po istoj.

4. Pitanje broj 4.

Tačan odgovor je pod: **(b.)**

Pojašnjenje odgovora:

Zakon propisuje uslove pod kojim se može predložiti izricanje kaznenog naloga a to je između ostalog i propisana kazna zatvora do pet godina, tako da je tužilac zatražio izricanje kaznenog naloga za krivično djelo za koje se isti ne može postaviti, jer je za isto predviđena kazna preko pet godina.

5. Pitanje broj 5.

Tačan odgovor je pod: **(b.)**

Pojašnjenje odgovora:

Ukoliko optuženi izjavi da je kriv i prihvati predloženu krivičnu sankciju ili mjeru u optužnici sud može utvrditi krivnju optuženog i presudom prihvatiti kazneni nalog, što u konkretnoj situaciji nije slučaj, jer se izjava o krivnji i predloženoj krivičnoj sankciji ne može uslovljavati.